

Posam. šte. Din 1.—,
četrtkova in sobotna
številka Din 1.50 :—

„Tabor“, izhaja vsak dan, raz-
nedej in praznikov, ob 18.
datum naslednjega dne.
mesечно po pošti D 12-50, za
zemstvo D 20-50, dostavljen
Din 14.—, na izkaznice D.

„NARODNI LIST“ (četrtkova, rev.
„Tabora“) se naroča kot tednik
in stane mesечно 2 Din, četrt-
letno 6 Din, polletno 12 Din,
celoletno 22-50 Din.

Narodnina se plačuje vnaprej.

Postnina plačana v gotovini.

TABOR

(NARODNI LIST)

Posam. šte. Din 1.—,
četrtkova in sobotna
številka Din 1.50 :—

UREDNIŠTVO „Tabora“ in „Na-
rodnega lista“ je v Mariboru, Ju-
žičeva ulica 4, I. nadstropje.
Telefon interurban šte. 276.
Rokopisi se ne vračajo.

UPRAVA je v Jurčičevi ul. št. 4,
priliježje desno. — Telefon št. 724.
SHS postno-tek. račun za „Tabor“
11.787, za „Narodni list“ 12.853.

Na naročila brez denarja se ne
odira. Insertne cene po dogovoru.

Leto: IV (II).

Maribor, četrtek 24. maja 1923.

Štev: 115 (21).

Napreden blok.

V Kmetijskem listu z dne 16. tm. je Samostojna kmetijska stranka zavzela stališče k misli ožjega sodelovanja naprednih strank v Sloveniji. Najvažnejša se mi zdi v tem članku ugotovitev, da bi pomenil pridobitev le idejno pozitiven napreden blok.

Brezdvomno je res, da je sodelovanje dveh ali več skupin mogoče le, če so si idejno sorodne in če jih družijo skupne programtične točke, na podlagi katerih je izdelan skupen deloven program. Cilj koncentracije ne more biti le negativen, namen vsakega blokiranja mora biti, da udeleženci svoj program. Napreden blok, ki bi imel za cilj le, da vrže klerikalce, ki bi si pa ne bil na jasnem, kaj se ima zgoditi, če klerikalcem odvzamemo vodilno vlogo med Slovenci, ne bi mnogo pomenil in bi tudi ne imel zadosti privlačne sile, da se z uspehom poda v boj proti klerikalizmu. Brez posebnega pomena bi bil blok, ki ne bi imel programa za po-
zitivno delo. Cilj političnega boja mu ne more biti, da vrže nasprotnike, poraz nasprotnika pa mu je sredstvo, da po odstranitvi sovražnika zavlada sam in dobi tako možnost v roke, da uresniči svoj program.

Boj proti SLS, v katerem se bomo našli po naših kulturnih programih narodni bojovníki, je potreben, ker je SLS tisti glavni nam skupni sovražnik, ki nam jemlje formalno moč, brez katere ni uresničenja programov.

Programatične črte narodne koncentracije so jasne. Idejno vodilna nam je enim in drugim narodna misel. Na udeležanju našega trojčnega naroda v enotno državo smo eni in drugi sodelovali po svojih predstavnikih, ljubezen do velike jugoslovanske domovine nam je enako v srcu zapisana. Eni in drugi pa moramo tudi točno račune voditi o Schauerjih, ki so si priporili v našem vol. okrožju mandat, ko smo mi iz boja izšli brez formalnega zastopstva. Da vili-
mo jasen račun, treba ugotoviti, da so Schauerji danes pri Pašiču v posebni mi-
losti, klerikalci pa, ki jih bomo prve imeli kot naše nasprotnike, njegovi za-
vezniki.

Izvedba ustave, do katere mora priti, nam bo dala priliko, da bomo potem ljubljanske in mariborske oblasti uresničili želje, ki jih ima naše kmetско prebivalstvo. Največjo važnost bomo v tem oziru polagali tudi na zastopstvo v občinah in srezih. Vsa ta zastopstva mora prevevati kmetiska misel, za katero imamo tudi mi smisla dovolj, kar smo deka-
zali v novi Narodni stranki, pa tudi v našem zastopstvu v Beogradu.

Naši gospodarski programi se ne ločijo, ni skoro ljudi v Sloveniji, ki bi imeli interes na visokih cenah žita, vele-
agrarcev nimamo, drugi smo si pa v svojih željah podobni, ko gumbi na su-
ni in telovniku.

Kaka naj bo forma te tako idejno fundirane narodne koncentracije je po-

Romunija in Jugoslavija.

Romunska »ljubeznivost«. — Zahtevajo, da se Sava internacionalizira. — Vlada odločno odklanja.

Beograd, 23. maja. »Preporode« po-
roča, da je naša delegacija pri medna-
rodni donavski konferenci poslala zana-
njemu ministru sledečo brzojavko:
Na današnji seji mednarodne donavske
konference je predlagal šef romunske
delegacije, da naj se reka Sava interna-
cionalizira in sicer začeni tam, kjer
postaja plovna. Naša delegacija je videla
v tem predlogu kršitev naše suverenosti
in je zavzela odločno stališče proti ro-
manskim željam. Prosi pa, da ji da vla-
da nadaljnjih informacij.

»Preporode« izve nadalje, da je mini-

strski svet na sinočnji seji razpravljalo
neprimerni zahtevi romunske vlade gle-
de internacionalizacije Save. Ministrski
svet se je postavil na stališče, da ta zahteva
nasprotuje 2. členu donavske kon-
vencije, ki jasno določa, kdaj se sme ka-
tero reko proglasiti za mednarodno in ki
sloni na temeljnih načelih mednarodne-
ga prava. Tam je izrecno določeno, da se
lahko internacionalizirajo le one reke, ki
teko čez več državnih ozemelj.

Romunski predlog, ki je prišel precej
nepričakovano, je tedaj odločno zavr-
njen.

Pred volitvijo predsednika Narodne skupščine.

Povišanje tobačnih cen. — Profesorji še vedno izstopajo iz državne službe.

Beograd, 23. maja. (Izvirno). V
radikalnih krogih se zatrijuje, da bo raz-
prava o poročilu verifikacijskega odbora
že danes končana. V tem slučaju v
četrtak, na praznik sv. Cirila in Metoda
ne bo seje narodne skupščine. V petkovi
seji naj bi se potem izvedla volitev de-
finitivnega predsednika narodne skup-
ščine.

Beograd, 23. maja. (Izvirno). Upra-
va državnih monopolov je zopet povi-
šala cen tobaka in tobačnih izdelkov.
Zvišala je tudi monopol na cigaretni papir
in vžigalice, ki se vsled tega zopet po-

dražijo. Monopolna uprava upravičuje to
povišanje s tem, da so se v zadnjem času
tudi režijski stroški pri izdelavi tobačnih
izdelkov znatno povišali. (Kje pa je ob-
ljubljeni raj, ki so ga obljubljali ob volit-
vah, češ, le počakajte, da pridemo do
veljavlj. Danes so zvezani z Radičem
in Pašičem. In država je prva, ki povi-
šuje cene! Op. ured.)

Beograd, 23. maja. (Izvirno). Do
včeraj je podalo skupno 864 profesorjev
ostavko na državno službo. Med njimi je
45 ravnateljev. Iz 18 krajev oziroma za-
vodov še manjkajo poročila.

Železničarji za sindikalno borbo.

Zagreb, 23. maja. (Izvirno). Preko
binkoštnih praznikov se je vršil v Zagre-
bu kongres jugoslovanske železničarske
zveze, katerega so se udeležili tudi ino-
zemski gostje. Prvi dan se je razpravlja-
lo o poročilu uprave. Ugotovilo se je,
da je položaj železničarjev mnogo slabši,
kot pa položaj drugih delavcev ali držav-
nih nastavljenec. V svrhu izboljšanja
zbojšanja svojih razmer je bilo sklenje-
no, osnovati železničarsko sindikalno or-
ganizacijo. V ponedeljek se je razpravlja-
lo o službeni pragmatiki, o zakonodaji
glede zaščite delavstva ter o prometni
in personalni politiki.

Po odstopu Bonar Lawa. — Nova vlada
v Angliji.

London, 22. maja. (Izv.) Kralj je
imenoval dosedanjega zakladnega mini-
stra Baldwinja za ministrskega predse-
dnika, ter mu poveril sestavo nove vlade.
Novi ministrski predsednik upa, da bo
mogel še tekom tega tedna sestaviti novo
vlado. Francija upa, da bo nova vlada
zopet utrdila zrahlijano veliko antano.

Papež in Madžarska. — Stare simpatije
Vatikana do madžarskih grofov.

Rim, 22. maja. (Izv.) Madžarski mi-
nistrski predsednik grof Bethlen je bil
na binkoštni ponedeljek v avdienci pri
papežu. Papež mu je podelil najvišje cer-
kveno odlikovanje, veliki križ Pijevega
reda. V sprejemnem pismu poudarja pa-
pež, da s to podelitvijo najvišjega cerkve-
nega odlikovanja ne vrši samo običajev,
ampak hoče izraziti svoje visoko spošto-
vanje osebe grofa Bethlena ter na ta
način pokazati svojo veliko ljubezen do
Madžarske. (To ljubezen so Madžari za-
služili predvsem radi tega, ker so ostali
zvesti Habsburžanom, katerih sv. Stolica
ne more pozabiti. Beli teror je pač vre-
den papeškega odlikovanja — vse na več-
jo čast in slavo božjo!).

Še vedno: Paskijević.

Zagreb, 23. maja. Pokrajinski na-
mestnik v Zagrebu dr. Cimić je obvestil
policijskega šefa na Sušaku, da je beo-
grajska vlada včeraj brzojavno zahte-
vala od reške uprave izročitev morileca
Paskijevića. Reški tribunal čaka na to
zahtevo, ki pa do 8. ure zvečer še ni do-
spela. Kakor hitro dospe, bo Paskijević
brez nadaljnjih težko izročen našim ob-
lastim na Sušaku.

Francosko-avstrijsko trgovinska po- godba.

Pariz, 22. maja. (Izvirno). V zu-
nanjem ministru so danes pričela fran-
cosko-avstrijska trgovinska pogajanja.
Iz dosedanjega poteka pogajanj je skle-
pati, da bo trgovinska pogodba v kratkem
izdelana in na obeh straneh odobrena, na-
kar se ožive med Francijo in Avstrijo zo-
pet normalni trgovinski odnosi, v koli-
kor so vsled velikanke valutarne raz-
like mogoči.

Komunisti.

Zagreb, 23. maja. (Izvirno) Včeraj
sta bila privedena iz Maribora znana
komunisti Cezarec in Vujović, ki jih je
prijela mariborska policija, ko sta se vr-
nila iz Rusije, kamor sta odpotovala
brez potnih listov. Obsojena sta bila
radi tega na tri mesece zapora. Preda-
na sta bila tukajšnjemu sodišču v svrhu
nadaljnega postopanja.

Nemčija povišuje železniške tarife.

Berlin, 23. maja. (Izvirno) S 1. ju-
nijem se povišajo na vseh nemških že-
lezniških progah tovarne tarife za 50,
osebne in priljažne tarife pa za 100%.

BORZA.

Curij, 23. maja. (Izv.) Sklepní tečaj.
Pariz 36.90, Beograd 5.79, London 25.66,
Berlin 0.01, Praga 16.535, Milan 26.75,
Newyork 553.50, Dunaj 0.0078 eno osmino,
žig. krone 0.0078 eno četrtino, Budimpe-
šta 0.01025, Varšava 0.011, Sofija 4.55.

stranska stvar. Začeti bomo pač morali s
posvetovanji o poslovanju obeh strank
prilike in skupno delo bo pa delo nadalje-
ne forme same. Predvsem pa je treba na-
čelnega pristanka od strani Samostojne
kmetijske stranke, ki ga še ni in razgo-
vora obojestranskih zaupnikov, da se
situacija razčisti.

Mornarica veže najoddalje- nejše države! Gradimo našo mornarico! Jačajmo „Jadransko Stražo“!

Nepolitik:

Želje političnega ide- alista.

Ko zasledujem naše dnevno časopisje,
srečavam skoro vsak teden nekočkrat
izraz »kriza«, v kateri se baje nahajamo.
Zdi se mi, če kriza res obstoji, da smo mi
je krivi sami. Vzrok temu pa vidim v
naši — slabosti, ne napram državi, za-
nanjosti, nego napram naši državni no-
tranjosti (prva je posledica druge).

Zato sem — o Binkošti — želel, da
sv. Duh razsveti naše državnike in »dr-
žavnike«.

Želel sem, da bi demokratje šli v vla-
do z radikalei, ali ne s ponovnimi žrtva-
mi, nego ker bi razsvetljene radikalne
glave pristale na zahteve demokratov.

V tej dobi parlamentarnega dela —
sem želel — pa bi se naj poleg izvršenega
demokratskega delovnega načrta, ki ga
je odobrila tudi krona, prevedel zakon,
da bi v bodoče pri volitvah smele nasto-
pati le take stranke, ki bi priznavale na-
rodno in državno edinstvo ter bi prista-
jale na Vidovdansko ustavo. Ta zakon
naj bi bil prvi ukrep »krepke roke«.

Na tej podlagi bi se moglo iti na nove
volitve. Sv. Duh naj bi razsvetil sloven-
ske naprednjake, da bi stvorili napredni
blok. Pri volitvah naj bi se nastopalo le
proti klerikalcem. Parola naj bi bila:
kdor ne more voliti naprednega bloka,
naj voli — razsvetljene, zato v celi Ju-
goslaviji v eno falango strnjene — so-
cijaliste. S socialistične strani bi naj bi-
la agitacija recipročna.

V ostalih pokrajinah naše države naj
bi sv. Duh politikom vdihnil podobno
mišljenje.

V novo vlado naj bi stopili tudi soci-
jalisti. Prevzeli bi sicer soodgovornost
za vladne posle, imeli pa bi priliko mi-
slikaj, kar so zagrešile prejšnje vlade, po-
praviti. Energično bi mogli nadaljevati
protidraginjsko akcijo, započeto po drju-
žerjavu. Tudi sicer bi mogli velekapitalu
stopiti na prste, da ne rečem na glavo:
mogli bi započeti revolucijo od zgoraj
navzdol ter naredbenim potom poskusiti
najprej v malih industrijskih podjetjih s
socializacijo; in če bi se to obneslo, pre-
šlo bi se k velikim in največjim podjet-
jem. Komunizmu bi bila tako izpodneže-
na tla.

Našim državljanom nejugoslovanske
narodnosti le toliko državljanskih pravic,
kolikor jih uživajo Jugoslavi v drugo-
nacionalnih državah (Nemcem toliko
pravic, kolikor jih imajo naši ljudje na
Koroškem; Italijanom toliko, kolikor
jih ima naš živelj v našem Primorju itd).

Napram sosedom, zaveznikom in »za-
veznikom« varujmo avtoriteto, glasni na-

pram Avstriji, Italiji in Madžarski nobene popustljivosti!

In tako dalje. Pa bilo je želja preveč. Le eno željo še — sv. Duh razsveti me, če sem v zmoti: Vladam se očita policijski sistem. Naš policijski sistem naj bi se še proti elementom, ki ne priznavajo narodnega in državnega edinstva, po-

ostril; proti njim je policijski sistem premil. Na zatožno klop z raznimi uradniki klerikalnih listov, v zapor z Radići in podobnimi kompaniji. Jugoslovansko čuteča vlada naj bi vladala s krepko roko; saj je tudi v Avstriji bil red, ker je bilo dovolj — bajonetov!

Politično obzorje.

Zakaj ne more biti prepričan Jugoslovčan prišlaš radikalne stranke?

(Dalje).

Kako neresnim je smatral Pašić jugoslovanski program, dokazuje njegov telegram od 11. januarja 1918, katerega je dobilo poslanstvo v Washingtonu in menda tudi ostala poslanstva. V tem telegramu nalaga Pašić, da naj poslaniki strogo zaporno in z vsemi prekanjicami poizvedo pri vladah, kjer so akreditirani, dali bi imele vlade kaj proti temu, da Srbija dobi Bosno in Hercegovino ter kos Dalmacije, a da napusti jugoslovanski program. Poslanik Mihajlovič je v svojem odgovoru žigosal ta-le telegram kot izdajstvo narodne stvari in je kategorično odklonil tako intervencijo kakor mu je bila naložena. Zato je bil odstavljen.

Sreča je bila, da sta vsaj dva poslanika bila dobra Jugoslovčani, ker bi brez njunega posredovanja moglo priti do preloma med srbsko vlado in Jugoslovanskim Odborom, kar bi moglo preprečiti naše združenje. Ta dva poslanika sta bila Ljuba Mihajlovič v Washingtonu in Jovan Jovanović v Londonu. Poslanik Mihajlovič je skušal popraviti, kolikor je mogel, razorno delovanje Pašića in njegovih agentov v Ameriki, generalnega konzula Pupina, šefa srbskega Press-bureau-a dr. Vojislava Jovanovića in drugih. Jako značilno je, da poslanik ni mogel doseči, da se odstavi Pupin in Jovanović, da bi po službi morala biti njemu absolutno podložna. Ravno nasprotno. Pašić je iskal priliko, da se o-sveti poslaniku Mihajloviču za njegovo jugoslovansko držanje, brez vsakega povišja — ako ni bilo povod delovanje Mihajloviča v pogledu priznanja jugoslovanskega naroda kot vojskujoče se države, — penzioniral ga je na 24 ur in imenoval istočasno na njegovo mesto poslanika Grujića. Vlada ameriška bila je šokirana vsled takega postopanja, na naš narod v Ameriki pa je penzioniranje napravilo najmučnejši vtis. — S poslanikom Jovanovićem se je zgodilo isto.

Brez vsake potrebe in samo v svrhu, da napolni zunanje ministristvo in poslanstvo s svojimi ljudmi in onemogoči na dolga leta v tej važni panogi državne uprave kontrolo Jugoslovčanov iz bivše Avstro-Ogrske, imenoval je Pašić v avgustu 1918 šest novih opolnomočenih ministrov (poslanikov), od katerih so neka-

teri preskočili kar po tri razrede. Razen tega je izvršil nebroj drugih imenovanj in povišanj uradnikov — staroradikalov.

Največji zločin Pašića, kateri je imel in še ima za Jugoslovane katastrofalne posledice, bilo je njegovo držanje v pogledu priznanja Jugoslovčanov v Avstro-Ogrski kot vojskujoče države, a Jugoslovanskega Odbora kot njenega zastopnika pri zavezniških. O intrigah Pašića v tem pogledu je dobro informiran Jugoslov. Odbor. Naj navedem v tem oziru samo, kakšen je bil položaj v Ameriki. Po izjavi Lansinga od 29. maja 1918 stopilo je vprašanje formalnega priznanja Jugoslovčanov v akuten stadij. Masaryk, ki se je nahajal v tem času v Ameriki, se je mnogo trudil, da bi dosegel tako priznanje za Čehoslovake. Ameriška vlada, ki nam je takrat bila istotako naklonjena, želela je, da bi se priznanje obeh narodov izvršilo istočasno. Pregovori, ki so se v tem pogledu vršili med ameriško vlado ter poslanstvi Francije in Anglije, bili so privedeni k nad vse povoljnemu rezultatu. Tudi poslanik Mihajlovič se je za stvar zavzel. Nekaj dni po svečanosti 4. julija, ko se je v Washingtonu prvič razvila jugoslovanska zastava v prisotnosti poslanika Mihajloviča in pod avspicijami ameriške vlade, bili so poklicani zastopniki Jugoslovanskega Narodnega Veča v Washingtonu na angleško poslanstvo. Takratni charge d'affaire Holler izjavil je nado, da pridejo Jugoslovani v kratkem do priznanja. Naročil je, naj Jugoslovansko Narodno Veče v tem pogledu napravi vlogo na vlado Združenih držav, kakor tudi na francosko in angleško poslanstvo. To se je napravilo. Vloga je bila napravljena v smislu, kakor je bilo dogovorjeno, da se priznajo Jugoslovani v Avstro-Ogrski kot vojskujoče se in zavezniška država. Jugoslovanski Odbor kot njena vlada in zastopnik v zavezniških zemljah, a Jugoslovansko Narodno Veče v Washingtonu kot njegov zastopnik v Združenih Državah.

Ker Jugoslovani — vsed Pašićeve politike, niso imeli svoje vojske kakor Čehoslovaki, niti celo svojih prostovoljnih jedinic, je priznanje za Jugoslovane moralo vsled tega biti nekoliko drugačno, nego za Čehoslovake. Vendar je tudi ta

ovira bila premagana in Jugoslovansko Narodno Veče je moglo z gotovostjo pričakovati v najkrajšem času deklaracijo zaveznikov glede priznanja. Kar naenkrat pa pride protest Pašića na zavezniške vlade, češ, srbska vlada nikakor ne more dovoliti, da bi se priznali Jugoslovani v Avstro-Ogrski kot vojskujoča država in Jug. Odbor kot njen zastopnik, ker je jedino Srbija upravičena, da skrbi za osvobodjenje Jugoslovčanov, a jedino srbska vlada ima pravico, da bo njihova zastopnica pred zavezniškimi. V telegramu na poslanika Mihajloviča, ki je dospel približno okoli 22. do 25. julija 1918, naroča se kategorično, da se poda v tem smislu izjava pred zavezniškimi vladami. Poslanik Mihajlovič je vsled tega ukaza srbske vlade umaknil svojo intervencijo v prilog priznanja, s čemur je vsa akcija padla v vodo.

Pašić, ki je trdil, da se ima Srbiji priznati pravo, da osvobodi Jugoslovane in da je njihova zastopnica pred zavezniškimi, ni napravil najmanjšega koraka, da bi zavezniški usvojili vsaj to rešitev našega problema. Tudi taka rešitev, kakor je ona sicer nepravilna in programatično pogrešena, bila bi neizmerno boljša, nego da smo Jugoslovani prišli do premirja z zvezanimi rekami brez vsake pomoči in zastopstva. Toda slednje je ravno bilo, kar je Pašić hotel in ne, da bi dobili Jugoslovani katerokoli, tudi najmanjšo priznanje.

O posledicah takega postopanja — enako katastrofalnih za Srbijo samo, kakor za ostale Jugoslovane, ni potrebno še posebej govoriti. Lahko imajo pristo roko za svoje delo proti nam. Zasedeno ozemlje se ima mnogo »zahvaliti« Pašiću.

Samo radi popolnosti naj omenim, da je Pašić tudi v nešteti drugih slučajih nastopal proti vsakemu, kdor je čutil jugoslovanski. S posebnim telegramom na poslanstvo v Washingtonu bilo je prepovedano, da se razpečava brošura Bože Markovića o jugoslovanskem problemu, polkovnik Pribičević bil je preganjan radi svojega mišljenja itd. itd.

Pašićevi intervjui so istotako našemu vprašanju neizmerno škodovali, tako med emigranti, kakor med zavezniškimi. Položaj, ki ga je Pašić ustvaril, je bil takšen, da je Narodno Veče jedva izdaleka popravilo neke njegove nalašč zakrivljene pogreške, a one posledice, ki so nastale vsled neurejenega položaja Jugoslavije v našem Primorju — te posledice bo še dolgo nosila Jugoslavija in zasedeno Primorje!

Radi popolnosti je treba dostaviti, da se staroradikalci v dobi, odkar je Jugo-

slavija ustanovljena, niso nič izpremenili. V Parizu samem so med članstvom konference nastopali v gori opisanemu svojem duhu in nikakor se niso mogli nživeti v to, kaj je pravzaprav Jugoslavija in da to ni Velika Srbija. Posebno škodljiv je bil nerodni nastop Vesničev v vprašanju pomorske zastave (v prvih mesecih mirovni pogajanj v Parizu).

Pa tudi doma je razvidno, da vstrajajo radikalci, Pašićevci in Protičevci v svojem zastarelem in okorelem duhu. Kakor jim gre le za moč in prevlado, tako ni mogoče le izdaleka priznati, da so v prvem letu obstoja Jugoslavije dali le kakšno izjavo, — kamoli pokazali kakšen čin, — ki bi dovolila zaključek, da so med tem časom izpregledali. Ne gre samo za njihove privatne izjave. Če se samo oziramo na to, kar piše radikalno časopisje, moramo občutiti gorko bolelost, da delajo Jugoslaviji največje notranje in tudi zunanje politične nepravilike. Če samo pogledamo pisavo listov »Tribune« in »Samouprave« v Beogradu, »Srbije« v Mirovici in »Zastave« v Novem Sadu, vidimo, da ti ljudje še danes govorijo o Srbiji, kakor da Jugoslavije ni, in da smatrajo Hrvate in Slovence za manj vredne. Pri tem pa radi sprejemajo pomoč slovenskim klerikalcem, svojih nekdanjih najhujših sovražnikov in avstrijskih pomagačev. Res, reči se sme, da so se klerikaleci in radikalci našli kot enakovredni zavezniški in bratci!

Naglašati je pa treba, da se ne sme političnih zločinov radikalcev in njihovih strankarske samopasnosti pripisovati srbskemu delu naroda. To bi bilo ravno tako krivično, kakor če bi Srbi hoteli slovenski del naroda presojuditi in obsoditi samo po tem, kar vedo o klerikalcih. Ne, vključ temu, da imamo takšnih ljudi preveč, smo uverjeni, da bo nesrečni radikalci in klerikalni vpliv na jugoslovansko dušo prenehal in da se skozi vse notranje in zunanje težave dokopljemo do lepših razmer. V to je pa treba, da vsi dobro misleči strnemo svoje vrste, ne v strankarski strasti in medsebojnem sovraštvu, ampak v delu za ljudstvo in za demokratizacijo naše uprave. Naš parlament mora postati glavni činitelj ustave in uprave, on mora biti ono orodje, s katerim si svobodno in demokratično ljudstvo zgradi, olepša in utrdi svojo svobodo, močno in demokratično upravlja Jugoslavijo. Vključ vsem mračnim izkušnjam prošlosti in sedanjosti verujemo v svojo lepšo bodočnost in hočemo zanjo delati. Naš cilj: Jugoslavija. Naše sredstvo: Svoboda, demokracija, socialna pravica.

Podonavska konfederacija, Madžarska in Italija.

Na potovanju iz Londona v Rim se je ustavil madžarski ministrski predsednik grof Bethlen tudi v Parizu, kjer ga je posetil tamkajšnji poročevalec rimskega lista »Popolo d'Italia«, s katerim sta se razgovarjala o raznih tekočih vprašanjih

zunanjé politike, predvsem vprašanja podonavske konfederacije, male antante in odnošajev med Madžarsko in Italijo. Vprašanja se tičejo neposredno tudi nas samih, zato ni odveč, če se vsaj površno ozremo nanje. Sprva sta govorila o mad-

tu? »Kar se je zgodilo, se je zgodilo. O prodaji in kupitvi ni zdaj nobene besede. — Tu pijte!« in porinil je predenj kupico.

A kmet Hraščan ni pil. Še enkrat je spregovoril, še enkrat zamoledeval, stari gospod pa se ni zmenil nič več, obrnil se je v kraj ter zamrmral: »Bauer, dummer!«

Tedaj je vedel Hraščan, da je travnik izgubljen. Zasklelo ga je, zapela pa ga je tudi beseda, ki jo je razumel: in vedel je, kaj je bil tedaj, ko je prodajal. Obrnil se je ter šel iz krčme, kri se mu je zlila v glavo, v duši mu je bil gnjev in bol.

Postal je pred krčmo in ni šel dalje. Ozrl se je v nebo, kjer so svetile zvezde ter mu mežikale dol. Tedaj je začutil, da ne sme zaslužiti psovke še enkrat, da mora nekaj storiti, nekaj, kar pokaže, da je v njem odločnost in se ne misli udati.

Vrnil se je v krčmo.

»Gospodje, travnika ne prodam.«

»Saj je že prodan,« so mu odvrnili.

»Prodan: podpisano in potrjeno je, in dobili ste denar.«

»Pa ga ne maram,« je vzrožil in vrget denar na mizo.

Inženirji so skimali, nasmehnili so se in spet je slišal kmet Hraščan tisto besedo.

Tedaj pa je vzklikel: »Dummer Bauer — neumen kmet vam je človek, ki ljubi svojo zemljo: neumen kmet, če noče prodajati in dajati vam, ki bi nam požrli s svojo elektriko vso zemljo. Pa ne pogni-

slite, da daje ta zemlja neumnemu kmetu kruha, edino ona mu ga daje.«

Niso se zmenili zanj gospodje pri mizi, niso se zmenili za njegov denar, pa tudi kmet Hraščan se ni zmenil zanj.

»Še mora biti pravica na svetu,« je rekel, »še; in če je človek tudi le neumen kmet, kakor ga zmerjate vi; še mora biti tudi zanj, in našel jo bom.« Okrenil se je ter trdo odšel.

Drugo jutro se je odpravil na vsežgondaj v mesto k odvetniku. Ta je pregledal kupno pogodbo, videl je, da je v redu, ter dejal:

»Oče, s tožbo ni nič. Vi lahko zapravite ves grunt, ampak travnika ne dobite nazaj, ker je pravomočno prodan in ste dobili zanj denar.«

»Saj sem jim ga vrnil.«

»Vrnili: se nasmeje odvetnik. »Pa so ga oni tudi vzeli?«

»Pustil sem ga na mizi.«

»Dobro: ampak oni ga ne bodo vzeli. Poslali vam ga bodo domov, če ga nočete sprejeti, ga nalože na vaše ime pri sodišču. Travnik pa si ohrdže. Tako bo!«

»Ne more biti, gospod. Jaz ne prodam travnika.«

»Zakaj ne? Plačan je dobro, predobro!«

»Ne morem.« In v kmetovo lice je legla tolika žalost, da ga je pogledal odvetnik začuden, pa vprašal:

»Kako vendar to, da ste prodali prej?«

»Vrag me je premotil, izpove skesano kmet Hraščan.

»Hm! In tukaj še odveze ni za to vraž-

Pav. Flerè:

Kmet Hraščan.

I.

Kmet Hraščan je sedel zgoraj na pečinstem bregu nad reko in zrl na drugo stran. Gledal je in čimdalje je gledal, tembolj se mu je mračilo čelo; zakaj ni bilo veselje njegovim očem, ko je videl, kako raste na drugi strani ob vodi iz tal poslopje za poslopjem. Iz njegovih tal, iz njegove zemlje. Iz tiste, ki jo je gojil njegov znoj, kadar je delal na njej.

Res, da svet ni bil dosti prida. Kamenit spodaj, zgoraj peščen, je bil še ravno dosti dober za travnik, na katerem je nakosil po dvakrat na leto nekaj plastov, in kjer je pomnila jeseni živina nekaj travice, če ni bilo časa, je zaganjati na drug, bolj oddaljen kraj.

Pa če ni bil svet kaj prida, je pa bilo delo na njem, kakor nikjer. Spodaj pod travnikom je tekla reka, zožena v strugo, poglobljena, temnejša v svoji zeleni, a vendar še svetla dovolj, da si zrl na dnu vsak kamenček, pesek v vseh barvah, neurejen mozaik. Iz vode pa je prihajal hlad, da ni postajalo pri delu truplo o-mrtvičeno žgoče in sparine, da se niso lepile ustne v suhi. Po delu, ko se je zvečerilo ali pa se še ni zdanilo, pa je odvrget tukaj kmet Hraščan vedno svojo obleko in se potaljal ter okopal v strugi, kjer je drla voda močno, da pride čim prej iz ožine v širšo strugo.

Tak je bil ta svet.

In prav tu so našli inženirji v vodi najprimernejši padeč z zadostno silo za stroje nove elektrarne. Merili so in računili, pregledovali vodo, zopet računili, nazadnje pa so prišli gospodje h kmetu Hraščanu.

»Oče, tako in tako,« so rekli, »vaš travnik rabimo.«

»Tudi jaz ga rabim,« je dejal kmet.

Pa so mu pravili in govorili, delali ponudbe, šli visoko in še višje — in tedaj se je zgodilo, da je premotilo kmeta Hraščana — »sam vrag da ga je,« je dejal — pa je pozabil na vso lepoto na travniku, na zeleno vodo, na delo v hladu, na kopel po delu, ter prodal travnik. Napravili so pogodbo, odšteli mu denar in podpisal je pobotnico.

Komaj pa ga je prodal, komaj je dobil za travnik denar in se je podpisal, se je že kesal. Kakor da je odtrgal kos svojega telesa, kakor da je prodal kos svojega srca, mu je bilo. In krčilo in vilo se je v veliki boli. Pekli so ga denarji, ki jih je prejel, in še tisti dan se je napotil k gospodom tja na »Pošto« ter jim ponujal nazaj denar, da mu vrnejo travnik.

»Saj si kupite lahko drugega,« so mu odgovarjali.

Kupil bi ga bil lahko tudi poprej: premožen, bogat je bil kmet Hraščan od nekdaj.

»Prodajte mi nazaj tega,« je dejal in ponudil tako visoko ceno, da so se spogledali gospodje. A najstarejši in najmo-drejši je odkimal z glavo in rekel:

»Unmöglich! pa se je obrnil h kme-

žarskih reparacijah, potem pa o širših vprašanjih.

Italijan je stavil Bethlenu sledeče vprašanje: »Tu v Parizu so ljudje, ki mislijo, na vsotitev obdonavske konfederacije. Baza te konfederacije bi bila mala antanta, kateri bi se priključila tudi Poljska. Ker pa je taka konfederacija brez Madžarske nesmiselna, bi se v slučaju vsotitve hotelo zlepa ali zgrda pritegniti tudi vašo državo. Madžarska ne bi dobila korektur mej, ker bi nihče ne hotel oškodovati Češkoslovaške in Jugoslavije, ampak bi se morala zadovoljiti s praznimi obljubami, da se ji bo v tej zvezi bolj godilo in da bo uživala posebnih ugodnosti. Gotovo ste o teh pariških načrtih tudi že čuli! Ne nameravam vas vprašati, če so se v tem oziru še storili pri vaši vladi kakor koraki, ker vem, da bi mi na to ne odgovorili, žele pa bi vedeti, kakšno stališče zavzimate napram tem načelom, oziroma kaj mislite o njih?»

Grof Bethlen se je malo zamislil, ter opomnil, da gre poročevalec v svoji radovednosti predaleč, nazadnje pa je vendar odgovoril: »Uradnih ponudb v tem smislu doslej še nismo dobili, mislim pa, da jih tudi ne bomo. Ti načrti gotovih pariških krogov se mi zde vse preveč gradovi v oblakih. Mala antanta ni bila osnovana zato, da bi stopila z nami v kakšno prijateljsko stike. Odkrito vam povem, da v današnjih razmerah ne vidim možnosti pospešanja poslov s posli sosedov. Naši odnosi z njimi so dobri, kolikor je seveda na mestu ta nič konkretnega pomenjajoči izraz, nadejam pa se, da se bodo še izboljšali. Sicer pa se sedaj bomo v prvi vrsti s tem, kako bi zacelili svoje odprte rane.«

Bethlen je očitno hotel izbežati odkritemu odgovoru na ta vprašanja, zato je zavl na to brezbarvno pot, nikakor pa ni ugovarjal izvajanjem italijanskega: »Da naša pojmovanja nekih pariških političnih krogov v vprašanju obdonavskih ozemelj niso napačna, ni dokazal samo način, kako sta senat in komora sprejela trianonski ugovor, ni dokazalo samo triletno delovanje Palétologuea v Madžarski ter delovanje velike francoske industrije in bankarstva, da si pribori tam prvo mesto, ampak tudi dogodki zadnjih dni. Madžarska bi se pravzaprav, kakor se v Parizu piše, morala postaviti pod protektorat male antante.«

»Mogoče imate prav,« je odgovoril Bethlen in to je bilo vse. Italijan pa je nadaljeval: »Danes trdi na primer Bainville, ki je sicer prijatelj Italije, da se poedine države trudijo zopet postaviti na ono, kar je porušeno — a to ono je podobno bivši avstro-ogr. monarhiji. Jedva ko je razpadla Habsburška država,« piše Bainville, »se je opazilo, da jo je treba zopet zgraditi. Skušajmo torej ugotoviti, dali bi se dalo zopet vrniti skupno življenje premotenje. — Se ne da nič napraviti!«

Se pristavi odvetnik in odslavi kmeta. — Kmet Hraščan pa ni verjel. Obiskal je še tri, štiri odvetnike, povpraševal je pri sodišču, a povsod so mu povedali isto.

In ko se je vrnil domov ter našel denar doma, ga ni hotel vzeti, poslal ga je inženirju nazaj, pa se je zgodilo, kakor je napovedal odvetnik: naložili so denar pri sodišču na ime kmeta Hraščana ter bili posestniki njegovega travnika. Le on sam je trdil, da je travnik še njegov, ker je vrnil Judežev denar.

Povsod je to trdil, pri štacunarja, ki je imel tudi krmo, pri sosedih, vsi pa so zmigavali z rameni ter mislili svoje. Štacunar je imel dober jezik, pa ga je včasih zbadal, včasih pomiloval. Kmet Hraščan je prepuštil delo domačim, sam pa hodil polegat v hosto na pečinastem bregu nad reko, da je tam gledal in ogledoval, kako je rastle na njegovem travniku iz tal električna centrala. Poslopje za poslopjem se je dvigalo, on pa je zrl na nja žalosten, jezen, kljubovalen, snujoč maščevanje... Tu sem je čul udarce, tu bili so ga na srce; tu sem preko reke, se mu je zdelo, da se mu posmehujejo delavci in njih orodje, in vse je zasovražil; tu sem ga je klical pomoči travnik, ki ni imel več trave, ki ni imel več tistega lepega, kar je vzljubil v njem kmet Hraščan: ni več vabil na delo, ne v hladno, ne v vroče, ne v prijetno, ne v znojno.

In vse to se je zajedlo Hraščanu v dušo, glavo. Pomoči, ko se je premefaval po ležišču, je čutil udarce, je slišal krike, (Dalje prihodnjič).

nje delom celine, ki je razpadla. Dalje pa pravi isti pisec: »Za Madžarsko in Avstrijo je zdravilo znano, to zdravilo pa je neke vrste obdonavska konfederacija.« Vprašati pa bi bilo treba le francoske nacionaliste, s kakšno logiko namerava z združiti zopet med seboj tako različne narode ter stvoriti državo, ki bi tiščala v prvi vrsti nas Italijane, dočim hočejo na vsak način razkomaditi Nemčijo, ki ima strogo odrejeno narodno edinstvo, samo da bi rešili sebe nevarnosti.«

Tudi tem izvajanjem je grof Bethlen pritrdil, na vprašanje pa, če želi Madžarska tesnejših zvez z Italijo, je odgovoril: »Ravno radi tega grem sedaj v Rim. Madžarska je mala, toda če se ne varam je za Italijo vendar nekaj vredna.« Ob koncu pa je hotel poročevalec vedeti še to, kako misli madžarski politik o Mussoliniju in o fašizmu vožče. Na to vprašanje mu je dal Bethlen sledeči odgovor: »Vašega ministrskega predsednika spoštujemo in imamo do njega popolno zaupanje. Ujedinil je Italijo in dal s tem celi Evropi najlepši zgled. Zgodovina pa bo ugotovila, koliko je fašistovska revolucija doprinesla do skupne veličine sveta.«

Ta pogovor med italijanskimi novinarjem in madžarskim ministrskim predsednikom je navidez suhoparen in ne odkriva naravnost ničesar, kar bi že ne vedeli, dokazuje pa, da obstoja prvič v Parizu res še vedno težnja po stviritvi nekeke podonavske konfederacije, drugič, da se madžarski in italijanski interesi vedno bolj krijejo in tretjič, da pomenja zmaga fašizma v Italiji tudi za visoko evropsko politiko več, nego mislimo običajno mi, ki se s problemi zunanje, osebno visoke politike vsled domačih preprirov vse premalo pečamo. Ker smo poštejni, priznavamo prav radi Franciji, da ima v postopanju napram Nemčiji do celja prav, ker smo odkritosrejni pa moramo priznati tudi to, da nam njeno delo za nenaravno ureditev srednje Evrope, ki naj bi se stvorila le vsled njenih interesov in ne interesov prizadetih narodov in držav, ne ugaja. Če sanjajo v Parizu še dames o možnosti podonavske konfederacije, potem dokazujejo s tem, da se danes ne pojmujejo problema tega dela Evrope in da bi ono, kar oni žele, bilo ne le nam ampak tudi njim na kvar. Obnovev avstro-ogr. pa čeprav v docela drugi obliki in na drugačni bazi, bi pomenilo velik korak nazaj, pomenilo bi nič manj nego uničenje velikih pridobitev zavezniškega orožja v svetovni vojni, kajti priznati moramo, da je razpad habsburške monarhije bil večji uspeh vojne nego poraz Nemčije same. Francozi bi se morali nametneje lotiti naših problemov in več skrbeti za to, da jih pojmujejo, kakor pa skrbje danes. Za to pa bi bilo treba vzeti jim v roke zgodovino notranjega življenja razpadle dvojne monarhije, katero so pred vojno gledali skozi neko varljivo meglo.

tero so pred vojno gledali skozi neko varljivo meglo.

Kar se pa tiče madžarsko-italijanskih zvez, smatramo to vprašanje kot zelo važno in bi mu bilo treba posvečati vso pažnjo. Ne morda iz strahu pred oboroženim napadom pred Madžari s severa, in z Italijani z juga, kajti na to niti oni sami danes še ne mislijo, ampak vsled strupa, katerega vzbrizgavajo v naš mladi državni organizem, kajti javna tajnost je, da so razni naši notranjepolitični pokreti v tesni zvezi z načrti Budimpešte in Rima. Mussolini in Bethlen sta boljša politika in diplomata nego vsi naši radikalni državniki v Beogradu skupaj. Res je, da imamo mi dobro vojsko, toda nobena vojska ne more odtehtati dobre politike in diplomacije. Bik je gotovo močnejši nego tiger, vendar ga zahrbtni tiger zlahka pokonča.

Dnevna kronika.

— Iz carinske službe. Upravnik celjske carinarnice g. M. Ninkovič je imenovan za upravnika carinarnice v Zemunu; na njegovo mesto v Celje je imenovan g. Branko Čutič.

— Vidovdanske svečanosti Orjune v Novem Sadu. Na Vidovdan dne 28. junija se vrši v Novem Sadu, kakor poroča »Vidovdan«, velik izlet vojvodinskih Orjun. Svečanosti razvija oblastnega prapora, ki se bo vršil tega dne, se udeležijo vse akcijske čete iz novosadske oblasti ter delegati iz cele države. Razviti se bo vršilo na prostem. Po razviti se vrši revija vseh akcijskih čet. Sodelovala bo tudi orjunaška konjenica ter oklopni avtomobili. Vršil se bo prvi polet brezmotornega aeroplana »Orjuna«. Na sporedu je dalje akademija in konferenca opolnomočenih delegatov vseh organizacij ter vrtna veselica v streljarnici. Popoldan se vrši tudi tekma nogometnega kluba »Orjuna«.

— Kakšne bolečine ima NSS? V zadnji številki narodnosocialistične »Nove pravde« čitamo med »poročili z dežele«: »Dornova pri Ptuj. Na našem javnem shodu v Dornovi je ožigosel naš govornik med drugim tudi večletno zavlčevanje dobave že plačanih novih orgelj za našo cerkev. Danes se nam je izpolnila tudi ta zahteva. Orgle so dospelo iz Petrovč pri Celju. Napravil jih je znani orglarski mojster Ivan Naraks. Vzrok zavlčevanja je bil predvsem ta, ker naš učitelj ne zna orglati in se je bal zamenjati z bolj za to sposobnim učiteljem.« — Doslej res nismo vedeli, da je ena izmed programskih točk NSS tudi ta, da morajo učitelji biti tudi organisti in mežnarji.

— Sneženo Binkošti pred 50. leti. O tej katastrofi prinaša »Jutro« v št. 113. z dne 20. maja t. l. kratko notico. V popoldne te notice nam piše upokojeni nadučitelj g. Fr. Podobnik, ki je bil takrat učitelj pri Sv. Jakobu pri Celovcu, kako da je

bilo tedaj na Koroškem. Na binkoštno soboto, dne 31. maja 1873 dopoldne ob 9. uri je začelo snežiti ter neprestano snežilo do dne 1. junija do 8. ure dopoldan. Snega je padlo približno 1 meter visoko. Ob 9. uri dopoldne so na državni cesti Celovec-Velikovec vlekli snežni plug. Popoldne pa se je zjasnilo in tako je ostalo binkoštni pondeljek in torek. Sneg je naglo kopnel in v torek zvečer je v dolini že popolnoma skopnel. V sredo zjutraj pa je bila grozna slana, ki je ravno v cvetju nahajajočo se rž popolnoma uničila, da so jo morali kratkoma pokositi. Nasadili so hitro koruzo, ki je prav polvoljno obrodila. Krompir (na Koroškem »repica«) je sicer znova pogнал, a sad je bil majhen in le malo ga je bilo. Nad 80 let stari ljudje se niso mogli spomniti na takšno vremensko nezgodo.

— Prošnje za vsprejem v državno blagajniško-davčno šolo v Novem Sadu. V Novem Sadu se je ustanovila »Državna blagajniško-porezniška šola«, v svrhu pouka v blagajniški-davčni stroki, v katero se sprejemajo moški (v slučaju pomanjkanja tudi ženski) kandidati, ki so izvršili najmanj šest razredov srednje šole (gimnazije ali realke). Prošnje je vložiti do 10. julija. Reflektanti naj se osebno zglase v predsedstveni pisarni finančne delegacije, kjer dobe podrobna pojasnila. Važno je, da siromašni kandidati dobe iz državne blagajne podporo v znesku 800 dinarjev, ki se bo pa morala vrniti v osmih letih in sicer od dneva, ko stopi v državno službo.

— Pedeželska društva, ki razpolagajo z gledališkim odrom in žele, da jih preko poletja poseti mariborski Ljudski oder, naj se obrnejo tozadevno na pisarno Ljudskega odra v Mariboru, Kazina.

— Državni izpit iz glasbe. Koncem šol. leta 1922-23 vrši se na konservatoriju Glasbene Matice v Ljubljani državni izpit iz glasbe (za klavir, gosli, petje in razne teoretične predmete), kojega absolventi dobijo državno-veljavna izpričevala, ki jih usposobljajo za glasbene učitelje na osnovnih, meščanskih, srednjih in strokovnih šolah. Ravnateljstvo pozivlja tem polom vse, ki žele delati ta izpit, da se prijavijo s pismeno vlogo ravnateljstvu konservatorija Glasbene Matice v Ljubljani. Tej pismeni vlogi morajo priložiti krstni list, šolska spričevala, svoj curriculum vitae in pa dokaze o glasbeni izobrazbi. Prijave je vposlati najkasneje do 5. junija 1923. Izpit je dvodelen: pismen in ustnen in je podvržen taksi, ki se pred pismenim izpitom javi. — Ravnateljstvo konservatorija Glasbene Matice v Ljubljani.

— Novo voljeno načelstvo Pokojniškega zavoda za nameščence v Ljubljani je sklenilo v svoji prvi seji, da se votira z ozirom na izredno male redne dajatve, predvidene v pokojni zakonu, v omiljenje najhujše bede večji znesek za enkratno izredno podporo najpotrebnejšim rentni-

Junak zlate medalje: »Torej župan, nadučitelj, Tonček. Koga še?»

— Podrepnik: »Bedenikova sta bila tudi zraven.«

Junak zl. m.: »Holt, teh pa nikar! Marovtova je njih sestra; pa mi bi lahko zmešala štreno. Jaz se namreč mislim tam ženit. Puža je šikana, še bolj pa posestvo. Dobil sem sicer že marsikatero korbec; tukaj pa upam, da bo šlo, ker sem katoliško-orlovski fant.«

Podrepnik: »Kodrov Pepuš me je več čas »štenkal«. Ta pa mora v »Stražo.«

Črnuh: »Počas! Če tega utaknemo v časopis, nam pa ta stari odpove dvorano za našo čuklodo ob Binkošti. Ne gre. Za sedaj mu moramo prizanesti.«

Podrepnik: »Vesta, meni vsa stvar kar nič ne dopade. Orjuni se zameri, ni kar tako. Jaz imam v Mariboru večkrat opravka. Moja zunanost, zlasti pa moj izraziti klerikalni »ksiht« že naznanja, da sem smrten sovražnik Orjune (seveda samo na varnem)! Kaj če me kak Orjun spozna in useka čez »ksiht!« Pred to imam respekt!«

Črnuh: »Nič se ne boji! Takoj pišem prezidentu, da ti skupno s hrvaškim kraljem Radićem izstavi listino, s katero boš lahko vsakemu dokazal, da si znamenita zverina s Pohorja, za katero velja »Schonzeit« celo leto.«

Podrepnik: »Ja, pa če me prej useka, preden bo bral, pri? Kaj naj pritisnem, pri? kot »flašter« na rano? Verem, pa dvomim, da se kaj pomagali.«

Črnuh: »Polnoč je. Čas je iti k počitku. Jaz spišem poročilo za »Stražo«, Bodita

Iz doline svetlovrenske na Pohorju.

Temna noč. Vse že počiva. Nikjer ne zapaziš razsvetljenega okna; samo v sobi neke hiše ob Radoljni je še svažlo. Okoli mize sede tri osebe in sicer: »Gospodar«, mož srednjih let, visoke postave in zabistosti; mož dvomljivih kupčij, živčev od danes do jutri, dokler mu ne prodajo še tega, kar ima, zvest Žebotov pristaš in na tistem županski kandidat, vulgo Podrepnik.

Drugi je precej visok, pogumen vojščak Korlnov, odlikovan z zlato medaljo, poglavar čukov, večni ženitveni kandidat.

Tretji spada v kasto črnuhov, srednje postave, suhljat možiček, zvest sin sv. Liguorija.

Ta se vzdigne in začne: »Draga brata v Kristu! Zbrali smo se tu v okrilju temne noči, da premislimo in ukrenemo, kar je treba, da se ta kuga od Orjune ne razpase po naši lepi in zelo katoliški dolini. Ti brat, Podrepnik, pa nama poročaj, kako je bilo na shodu Orjuncve!«

Podrepnik začne: »Ko sem se nakogljaj pri Skačju ter za korajžo spil par litrov, sem jo pogumno mahnil proti Avtorju. Tam je bilo vse polno Orjunašev. Tudi precejšnje število iz Sv. Lovrenca in okolice. Vse del sem se v ekstra-sobi za mizo ter poslušal pazljivo govornika. Nisem dosti razumel, ker sem bil precej raztresen. Zapazil sem namreč nekaj — bikovk. To me je vznemirilo. Saj me poznata, da imam samo dolg jezik, kadar

sem na varnem, drugače pa urne pete. Pri vojaki sem radi teh lastnosti avanziral za »pučfleka«. Bil sem čisto tiho. Pa so kmalu morali na vlak. Sedaj pa sem povedal domačinom svoje misli. Pa me niso skoraj pustili do sape. Jezen sem in moramo jih dati v »Stražo.«

Junak zlate medalje: »Koga pa hočemo »zašmirat«? Župana, nadučitelja, učit. Kavčiča, Brezočnikovega Tončka. Ti so glavni.«

Podrepnik: »Ja, župana! Ti pa piši (ukaže črnuhu) našemu hodočemu prezidentu republike Slovenije, da takoj odstavi župana in postavi za plačilo mojih zaslug za SLS za regenta mene!«

Črnuh: »Misliš — gerenta!« Podrepnik: »Vse wurst! — Gerent — regent — samo da kaj nese. Z mojo elektriko sem občno tako fejest potegnil. Plačuje 6-krat več kot Maribor za falško. Pa čast! To tudi nekaj velja. Saj vesta, kako ponosno stopam kot Feuerwehrhauptmann. Uniforma mi je sicer res nekoliko prezozka in rokava za kak decimeter prekratka, pa že gre! Torej župana v »Stražo« in dol z županskega stola! Brezočnikovega Tončka pa moramo posebno fejest usekat, da se bo bolj »gitala« ter ga prej vzame vrag. Saj vesta, da sem s svojo glorio pri kraju. Če pa Tonček pogine — pridem do lepih Hojnikovih smrek in moje gospodarstvo, ki je že sama flika na fliki — bi zopet dobilo nekoliko podpore, da bi vozil dalje. Na tistem pa študiram, da bom še jaz kdaj gospodar na Hojnikovem. Samo previden moram biti. Stari meni verjame kot na evangeli.«

kom Polkojninskega zavoda, ki prejemajo radi valutnih razmer uprav, malenkostne dajatve, in pooblastil upravni odbor z izvršitvijo tega sklepa. Obenem je načelstvo sklenilo, da naj znaša podpora invalidom največ 1000 D, vdovam največ 500 D in otrokom sirotam največ 300 D. Upravni odbor je izvršil sklep načelstva in v danih mejah določil podpore ob večji potrebi v celnem obsegu, pri manj potrebnih v skrajšanem obsegu — dočim se rentnikom, katerih življenjski obstoj ni posebno ogrožen, ni mogla priznati za enkrat nikak podpora. Skupni znesek teh enkratnih izrednih podpor znaša 71.850 D. Na posamezne rentnike odpačujoča svota se je že nakazala po čekovnem uradu.

— Iz novinarskega življenja. Pripravlja se ustanovitev nove sekcije Udruženja jugoslov. novinarjev in sicer za južno Srbijo s sedežem v Skoplju. — Posebna deputacija JNU je pri prometnem ministru intervenirala glede ureditve vprašanja železniških listkov za novinarje. Minister dr. Janković je nato imenoval posebno komisijo, v kateri je tudi zastopnik novinarskega udruženja g. Krešimir Kovčič. Ta komisija bo tekom 8 dni izdelala definitivne pravilnik o izdajanju novinarskih vozniških listkov. — Letošnji kongres JNU se vrši v Ljubljani od 3. do 8. avgusta. Ob tej priliki obiščejo novinarji tudi Bled in Maribor.

— Glavni odbor »Jadranske Straže« za Slovenijo v Ljubljani naznanja interesovanemu občinstvu, da se je velika ljudska veselica »Jadranske Straže«, določena za dan 10. junija, vsled nepričakovanih ovir morala preložiti na poznejši čas. Priprave za prireditve so v teku, dan veselice pa se bo še pravočasno javil.

— Priseljavanje v Ameriko. Generalni izseljeniški komisariat v Zagrebu objavlja: V Chicagu izhajajoči list »Hrvatski Glasnik« priobčuje v eni svojih zadnjih števil daljši informativni članek, v katerem dokazuje, kako nevarno in brezuspešno je, ako skušajo naši izseljenci priti v Zedinjene države preko sosednjih držav, ko je določena kvota za našo kraljevino že izčrpana. »Mnogi naši izseljenci so, ker vsled izčrpane kvote niso mogli dobiti viza ameriškega konzulata za Zedinjene države, prosili in tudi dobili izseljeniški potni list za Meksiko ter so s tem potnim listom dopotovali v prepričanju, da se bodo s tem, da potujejo preko Meksike, mogli izogniti strogim priseljeniškim zakonom Zedinjenih držav. Taki izseljenci postajajo le žrtve strogoosti teh zakonov.« Kot primer navaja nastopno: Nedavno je bilo v županijski ječi (County jail) v Laredo, ki leži na južni meji Zedinjenih držav proti Meksiki, zaprtih okoli 40 Bolgarov, ki jih je ujeta straža Zedinjenih držav, in ki so bili nato vsi vrnjeni v Bolgarijo. V imenovani ječi se nahaja tudi več izseljencev iz naše kraljevine, ki so hoteli priti v Zedinjene države nezakonitim potom. Pripomniti je še, da se morejo oni, katerim je uspelo priti na tak način v Zedinjene države, po ameriškem zakonu aretirati v dobi petih let in deportirati v oni kraj, odkoder so prišli. Zaradi tega se opozarja naši izseljenci na te slučaje in na posledice in škodo, ki jih čakajo, ako hočejo na tak nezakonit način prekoračiti mejo Zedinjenih držav.

— Za občni zbor društva konceptualnih uradnikov pol. uprave, ki se vrši v soboto dne 26. maja 1923 ob pol 16. uri v knjižnični dvorani pokrajinske uprave, vlada med člani sicer že dosedaj veliko zanimanje. Ker se bo na tem občnem zboru obravnavalo zelo važno vprašanje, je udeležba za vse člane moralna dolžnost. — Odbor.

— Mia May s čudovitimi očmi, sloveča kino-igralka, biva te dni kot kopališki gost v Rogaški Slatini.

preverjena, da vse dobro zašmiram. Hvaljen Isus!

— Junak zlate medalje: »Bog živi!«
Podrepnik: »Živio republika. Auf hiks, Orjuncik!«

— □ —

Naša morska obala od 600 km je brez obrambe! Snujmo »Jadransko Stražo«!

— »Dečji dom« v Crikvenici je dograjen. Stal je nad 2 milijona kron. Prostora je za 200 otrok. Prva partija otrok je že šla tja in ostane mesec dni.

— Počivni napad madžarske obmejne straže. Predvčeršnjim je madžarska obmejna straža napadla našo obmejno stražo pri Belem Manastiru. Madžari so otvorili na našo čuvajnico ogenj, na katerega je naša straža seveda odgovorila. Po kratkem boju je naša straža ujela madžarskega narednika, ki je vodil madžarsko stražo. Drugih izgub ni bilo na nobeni strani. Ujetnik je bil takoj izročen našim oblastem v svrhu nadaljnjega postopanja.

— Kruppov vzklic zavržen. Od Kruppa pl. Bohlen in od njegovih ravnateljev vloženi vzklic proti obsodbi je danes revizijsko sodišče ravnalo.

— Prekinjeni odnosi med Rusijo in Ameriko. Ker ameriška vlada ni hotela — kakor je to zahtevala sovjetska vlada Rusije — te vlade oficijelno priznati, je sovjetska vlada ukinila ameriški konzulat v Vladivostoku.

— Velika nesreča v šoli. Povodom prireditve v šoli v Camdenu v Južni Kataloniji se je na odru prevrnila svetilka. Nastal je požar, ki je mahoma zajel celo poslopje. V paniki, ki je nastala, je zgorelo 70 otrok oziroma njih starišev, mnogo oseb je ranjenih.

— Davek na tujce v Avstriji. Na inicijativo Hakenkreuzlerjev je predložil poslanec Zeidler avstrijski zbornici načrt zakona, ki določa, da imajo vsi tujci zamejski nameščenci oddajati državi 50% svojih dohodkov. Dohodki od tega davka bi se uporabljali za podporo brezposelnih. Zakon nasprotuje določbam mirovne pogodbe.

— Ženski parlament v Ameriki. Glasom poročil francoskih listov je predsednica ženske nacionalne stranke v Zedinjenih državah gospa Oliver Belmont napovedala, da bo v decembru letošnjega leta otvorila v Washingtonu službeni parlament svoje stranke, ki bo sestavljen iz samih žensk. V to svrhu je stranka že nakupila ogromno palačo, ki leži ravno nasproti zakonitemu parlamentu, takozvani »Beli hiši«. V tem ženskem parlamentu, ki bo štel ravno toliko ženskih poslancev, kakor jih ima zakoniti parlament, se bodo razpravljala ista vprašanja in istem redu in času, kakor v »moškem« parlamentu nasproti. Na ta način bo mogla javnost spoznati, v koliko se razlikuje žensko mnenje v istem vprašanju od moškega. Hudomušneži samo dvomijo, da-li bodo ženske pri svoji zgovornosti mogle rešiti vsa vprašanja v istem času, kakor v moškem parlamentu.

— Čudna zverina. V pariških listih čitamo, da je ameriški sportnik Burge našel v Keniji, neki angleški koloniji v Afriki, čudno zverino, kateri pravijo domaćini v svojem jeziku medved (»mandi« ali »ketete«). Žival je izredno divja in rada napada človeka. Ta »mandi« ima silno močne čeljusti, močnejše od leva, no žilvotu pa je progasta, kakor hijene. Hrbet je širok in popolnoma vodoraven. Krog vratu ima bodečo dlako, ki je podobna ježevi koži. Burge je eno tako zverino ubil v trenutku, ko je napadla velikanškega bika, ter ga odnesla kakih deset korakov daleč v čeljustih, pri čemur je preskočila poldrugi meter visoko ograjo.

— Še vedno 10.000 ujetnikov v Mongoliji? Dunajski listi poročajo, da je izjavil nek bivši ujetnik, ki se je vrnil ravnokar iz Rusije, da se nahaja v Mongoliji in Mandžuriji še približno 19.000 vojni ujetnikov iz bivše avstro-ogrske monarhije, ki pa se ne morejo vrniti zaradi težkoč, s katerimi je združena prehrana med potjo. Med njimi bo nedvomno tudi nekoliko naših ljudi.

— Prebivalstvo Varšave. Poljski statistični urad objavlja podatke o zadnjem ljudskem štetju. Iz njegovih izdatkov je razvidno, da je štela Varšava dne 30. septembra 1921 936.046 oseb, med temi 667.543 Poljakov, 2359 Rusov in 251.505 Židov. Pravo število Židov pa kaže izkaz po veroizpovedovanjih: židovski veri pripada 309.159 varšavskih prebivalcev.

Sokolstvo.

o Odsek za Sokolski dom v Mariboru priredi dne 7. oktobra t.l. tombolo ter prosi vsa društva, da se pri svojih prireditvah ozirajo na ta dan.

Dopisi.

— Spodnja Poljskava. V tukajšnji občini živi neki Fr. Stampfl, menda mesarski pomočnik. Njegovo glavno opravilo je hujskanje zoper našo državo in propagando za Avstrijo. Svoj čas je služil v kraljevi gardi, od koder je pobegnil. Da se izogne posledicam kot dezertar, je optiral za Avstrijo in je baje že dobil avstrijsko državljanstvo; tako vsaj sam pravi. Naloga politične oblasti bi bila, da imenovanemu preišče obisti ter ga potem pošlje čez mejo, kamor ga nemško srce vleče, če je v resnici avstrijski državljan. V nasprotnem slučaju bi se ga pa moralo kot vojaškega begunca djeti pod ključ. Vsekakor je pa v najkrajšem času imenovanega hujskaka in prepešča iz občine odstraniti, ker ogroža skupno z nemškimi tovariši iz prepeškega gnezda Strazgonje imetje in življenje poštenih, narodno mislečih občanov.

— Pod Velko Drava je izvrgla truplo približno 50 let starega moškega, katerega identiteta še ni dognana. Skoro gotovo bo to žrtev zadnje nesreče pri Dravogradu, ko se je razbil splav. Truplo bo pokopano v Breznu.

Zidanost. Delavec cementarne Pavlič je pretekli teden prišel pod mlino, ki melje kamen, ter si poškodoval roko in dobil tudi nekaj manjših poškodb na gornjem delu telesa.

Loka pri Zidanem mostu. Na binkoštni pondeljek je naš dramatični odsek uprizoril dve igri: »Ne kliči vraga« in »Kmet in fotograf«. Igrali sta bili izborni izpeljani, ter gre vse priznanje g. Magajnu, kot aranžerju in vsem igralcem čast, ki so se res prav vživeli v svoje vloge: g. Ravnik kot komik (Mihec), g. Žnidaršič (Tone), g. Zupančič (Polončka) in g. Kranjc (Milka). Med odmorom je naš mešani pevski zbor zapel prav precizno in lepo pet krasnih pesmi pod vodstvom pevovodja g. Ferliča. Upamo, da bodo vrli Ločani še večkrat priredili kaj tako lepega.

Tedenski pregled

za naročnike »Narodnega lista«.

Petek, 18. maja: V Beograd je dospel danes francoski general Le Rond, znan prijatelj naše države. Njegovemu obisku pripisujejo v političnih krogih veliko važnost. — Muslimani, ki so se zvezali, kakor dr. Korošec z Radičem, so nezadovoljni, da jih sedaj nikdo ne upošteva. Radikalci se pogajajo in razgovarjajo samo z Radičem in dr. Korošcem, za muslimane pa, ki jih podpirajo v narodni skupščini, se niti ne zmenijo. Muslimani groze, da bodo zapustili narodno skupščino. — Med Anglijo in Rusijo vlada radi nekih ladij, ki so jih sovjeti zaplenili, velika napetost. — Rusija želi, da se zadeva poravnava mirnim potom. — Lausanska konferenca je radi pretiranih grških zahtev dospela zopet na mrtvo točko. — V Poruhruju je položaj neizpremenjen. Francozi vztrajajo na svojih zahtevah, da Nemčija plača naloženo vojno odškodnino.

Sobota, 19. maja: Politični položaj neizpremenjen. Radikalci so v zagati, ker zahteva Radič točno izvedbo v Zagrebu podpisanega »Markovega« protokola, ki so ga pa radikalci že večkrat zatajili. Danes so poslali v Zagreb začasnega predsednika narodne skupščine dr. Peleša, da bi obnovil pogajanja z Radičem.

Nedelja, 20. maja: Govor, ki ga je imel Radič danes v Zagrebu, je radikalce zelo poparil. Radič je zagrozil, da pride z vsemi svojimi poslanci v Beograd in razbije vladu, ki potem ne bo imela večine. Njegov govor so nemudoma sporočili vladi.

Pondeljek, 21. maja: Danes se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri so razpravljali o Radičevem govoru. Vlada stoji pred novo krizo. Govori se o rekonstrukciji vlade, v katero bi stopilo več novih ministrov.

Torek, 22. maja: Vsi beograjski profesorji so danes podali ostavko na državno službo, ker vlada doslej ni storila ničesar, da olajša in zboljša njihov materialno stanje. — Danes se vrši zelo značilna seja narodne skupščine, na kateri se bo razpravljalo o razveljavljanju nekaterih demokratskih mandatov. Demokratski klub bo nastopil z vse ostrošterjo proti radikalno-klerikalnim mahinacijam.

Mariborske vesti.

Maribor, 23. maja 1923.

m Binkoštni glavobol. Po binkoštnih praznikih se marsikoga loti glavobol, ki je včasih prav lahka, včasih pa tudi težka in nevarna bolezen. Posebno pri nas v Mariboru se ta bolezen po binkoštnih praznikih kaj rada pojavi v vseh stopnjah. Krasno vreme, lepi solnčni dnevi, probujajoča se narava, pomladanski sneg, dobro vino, drago meso in vse mogoče in nemogoče stvari imajo gotovo vpliv na razvoj te bolezni. Staro in mlado ji je podvrženo. Bolezen bolj lahke narave se loti birmancev, ki jih je do poznega popoldneva obsenčeval sv. Duh in ki so skoraj tešči sedli za bogato obloženo mizo radodarnih botrov. Preobile sladkosti in dobrote obteže želodec, in posledica je glavobol. Malo posta in proč bo. Ta je najmanj nevarna. Bolj nevarna je glavobol, ki izvira od dobrega in slabega vina, praznih žepov in policijskih predpisov. Tudi ta je ob praznikih pri nas v Mariboru precej razsajal. Pozna se to v policijski kroniki, pa tudi pri telefonu se občuti precej neprijetna zaspianost na cetrli. Najhujši glavobol občutijo pa seveda oni, ki so binkošti, praznike porabili za obiske v domovini, pa se sedaj ne smejo več vrniti od koder so prišli, temveč morajo v mariborskih zaporih delati pokoro za nove in stare grehe. Tudi takih ne manjka. Pa kakor vse, bo minil tudi glavobol in do prihodnjih binkoštnih praznikov se ga marsikdo, ki ga danes zelo muči, ne bo več spominjal.

m Odgovor »Straži«. G. Rudolf Pust, vozovni mojster nas naproša da objavimo sledeč odgovor na napade v »Straži«. Škoda je sicer na dolgo in široko odgovarjati »Straži«, toda ker jo štiti imuniteta je vendar dobro pokazati njenim gospodom, da imamo veliko materijala s katerim bi lahko krasno naslikali razne klerikale, če bi hoteli biti osebni, kakor so oni. »Straža« mi očita vse mogoče, resnica pa je, da sem bil v svoječasni krivični ovadbi oproščen kazni in da nisem do danes sedel niti eno uro ne v sodniškem ne v policijskem zaporu, česar »Straža« o svojih ljudeh ne more trditi. Zato naj šteti raje pred svojim pragom. Posebno hvaležno bi bilo čiščenje v zadevi bivšega našega krčevinskega gerenta L. njenega zvestega pristaša, ki je ogoljufal in oškodoval za okroglo 60.000 kron in proti kateremu se že čez eno leto vodi razprava. Jaz sem ponosen in si štejem v čast, da sem član nacionalistične organizacije, katere se vi tako bojite in kar dokazuje, da je res poštena in da se bori za resnico in pravico. Njen član sem in bom ostal, pa naj me »Straža« napade kolikor hoče. Zvest ideji narodnega in državnega edinstva bom po svojih skromnih močeh podpiral to gibanje do končne zmage nad vsemi škodljivci krog »Straže«. Rudolf Pust, vozovni mojster.

m Sanitarne razmere v Mariboru so pod vsako kritiko. V mestu razsajajo zlasti med otroci razne nalezljive bolezni, toda za to se mestni fizikat dozdnevno malo zmeni. O kakem poročilu o zdravstvenem stanju ni nikjer nič slišati, dasi je po vseh drugih mestih običaj, da se javnost potem časopisja obvešča o zdravstvenem stanju v mestu. Pri nas razsaja škrlatna ošpica, davica, baje tudi koe, toda o kakih ukrepih mestnega fizikata ni nič slišati, razen obveznega cepljenja, pri katerem pa vlada tak red, da se cepi vse križem, ne glede na objavljeno razdelitev po okrajih. Pričakujemo, da poda mestni fizikat v kratkem izkaz o zdravstvenem stanju ter o ukrepih, ki jih je podzel proti širjenju bolezni.

m Velikodušen dar. Tvrška Gaspari in Faninger je poklonila namesto venca na grob nenadoma na Dunaju umrlega g. Avgusta Gasparija narodnemu želez. glasbenemu društvu »Drava 1000 D.« za kar izreka odbor najsrčnejšo zahvalo.

m Predavanje o domači umetnosti. Na povabilo Zgodovinskega društva bo predaval dne 25. maja ob 8. uri zvečer v mariborski veliki kazinski dvorani pokrajinski konservator g. dr. Stele o umetnosti na Slovenskem. Predavanje bo pojasnjeval s skriptičnimi slikami. Meseca aprila je isti gospod predaval v Ptuj kot gost ondotnega Muzejskega društva in je bilo mestno gledališče, v katerem se je vršilo predavanje, do zadnjega kotička polno ukaželjnega in za umetnost vnetega občinstva. Upamo, da tudi Maribor ne bo zaostal za Ptujem. Vstopnina bo prav skromna: za sedeže I. do III. vrste

5 D, za ostale sedeže 3 D, in za stojišča po 1 D. Predavanje je namenjeno proslavi 20 letnice Zgodovinskega društva.

Ljudska univerza. Prihodnji ponedeljek bo ob pol 8. uri v mali kazinski dvorani literarni večer. Mladi, doslej še neznani pesnik g. Tone Selinšek recitira pesmi iz svoje zbirke »Bliskavice«. Pri- stavljam, da recitator ni identičen z avtorjem pesniške zbirke »Trbovlje«. Vsi, ki se zanimajo za literaturo, pridite v obilnem številu!

Predavanje in občni zbor protialkoholnega društva »Sveta vojska«, se vrši dne 24. maja ob 1/20. uri zvečer v mali kazinski dvorani s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednikov. 2. Higijsko predavanje vojaškega zdravnika g. dr. Justina (s skioptičnimi slikami). 3. Poročilo o društvenem delovanju. 4. Votivni družbenega odbora. 5. Slučajnosti. Ker je protialkoholno gibanje danes še mnogo bolj važno nego sicer, upamo da bo občni zbor dobro obiskan in da se bo delovanje znova oživilo in poseglo tudi v najširše kroge.

Slov. obrtno društvo v Mariboru vabi vse svoje člane na važno predavanje in občni zbor protialkoholnega društva »Sveta vojska«, ki se vrši v četrtek, dne 24. maja 1923 ob pol 20. uri zvečer v mali kazinski dvorani.

Zdravniško društvo v Mariboru ima prihodnji odborovo sejo v petek, dne 25. maja ob 18. uri v kolodvorski restavraciji v Mariboru.

Mestno kopališče je izven nedelje in ponedeljka vse dni v tednu odprto. Parna kopel je ob sredah in petkih za dame, ostale dni za gospode. Občinstvo se opozarja, da mu v prvih kopelnih dneh ni treba čakati na kopel. Kopališče je odprto od 10. ure do 19. popoldne, blagajna pa do 18.

Učiteljsko društvo za Maribor in bližnjo okolico zboruje jutri v četrtek ob 10. uri v deški meščanski šoli. Predava- tov. Klemenčič o potrebi lokalne domo- znanstvene knjige.

Najlepše romane in druge razno- vrstne knjige iz svetovnega slovstva v vseh jezikih izposoje proti neznatni iz- posojnini »Ljudska knjižnica« v Narod- nem domu. Knjižnica kupi takoj po izidu vsako novo slovensko knjigo.

Kavarna v mestnem parku. Pri le- pem vremenu dnevno koncert od pol 17. do pol 19. in od 19. do 24. ure. Sladoled in domače pecivo.

Pretepači v Lajterspergu so pre- zivali binkoštno praznike po svojem običaju. V soboto zvečer so se zbrali v neki gostilni, precej pili, nazadnje pa stepli, da je tekla rdeča kri, ki b' gnala mlinske kamne tri. Največ je dobil vini- čarski sin Jakob Kremet. Glavo je imel z noži in palicami tako obdelano, da so ga morali prepeljati v bolnico.

Konj mu je odgriznil prst. Josip Jiglaš iz Tople na Madžarskem je sprem- ljal transport konj. Pri krmljenju ga je nek konj tako močno ugriznil, da mu je odgriznil mezinco na desni roki. Rešilni oddelek mu je prožil prvo pomoč.

Avstrijski železničarji — kurji ta- tovi. Na binkoštni ponedeljek sta bila v Krčevini aretirana dva avstrijska želez- ničarja, ki sta hotela vkrasti nekemu go- stilničarju 800 K vredno kokoš. Gostilni- čar je tatvino še pravočasno opazil in ko- koš rešil, železničarja pa izročil roki pra- vice. Pri tem je treba omeniti, da se av- strijski železničarji, ki prihajajo z vlaki preko meje nemoteno klatijo v unifor- mah po naši okolici. Mesna policija jim je dohod v mesto prepovedala, ne vemo zakaj ne stori isto okrajno glavarstvo za okolico?

Vandalizem v mestnem parku kljub številnim opominom še vedno ni prene- hal. Te dni je policija ovadila mestnemu magistratu neko Leopoldino Sommer, ker je trgala z drevja cvetoče vejice. Zago- varjati se bo morala radi poškodovanja tuje lastnine, ter povrniti povzročeno škodo. Upamo, da bo ta zgled pomagal več kakor pa dosedanj opomini.

Napaden je bil, je zatrjeval na bin- koštni ponedeljek nek mariborski mesar na policiji, stražnici. Bil je res ves povaj- ljan, hlače raztrgane, obraz opraskan, manjkala mu je zlata ura, ki jo ceni na 6.500 kron ter listnica. Bil je hudo v roč- cah ter pripovedoval, kako ga je nekdo napadel, oklofutal ter mu odvzel listnico in uro. V »težkem« stanju so ga spravili v običajno prenočišče za pijance ter po- izvedovali za napadalci. In kmalu so jih sledili. Bili so to hudi vinski duhovi, ki

se jih je nalezel v neki gostilni v Krčevi- ni. Težko obložen se je vračal domov. Pot ga je vodila ob nekem, ne globokem jar- ku, v katerem se je v pomanjkanju rav- notežja, neprostovoljno kopal. Ni izklju- čeno, da se mu je pri tem sanjalo, da ga je kdo napadel ter metal po cesti. Uro in oropano listnico je najbrž izgubil kje v jarku, denar pa pustil gostilničarju za po- pito vino.

Policijska kronika. Zemljič Franc, brezposelni kinoperator, je hotel prazno- vati praznike, ki jih je posebno čutil v svojem žepu na najcenejši način. Šel je v gostilno Paulitsch v Stolni ulici, dobro jedel in pil, ko pa je prišlo do plačila, jo je hotel pobrisati. Beg pa je prepreči- la policija, ki mu je preskrbela za par dni brezplačno prenočišče in tudi hrano v hotelu »Graf«. — Auguštin Franc ima tako dobrega gospodarja, da je bil od njegovega vina na binkoštno nedeljo ta- ko pijan, da se je ves pobil. Moral je iskati pomoči pri policiji in rešilnem oddelku. — Ivan Šalež, pomožni delavec iz Čreš- novca, si je hotel malo odpočiti ter je na neki klopi v mestnem parku zadremal. Ko se je zbudil je zapazil, da mu je zmanjkala delavska knjižica, v kateri je imel ves svoj denar, okrog 600 kron.

Prijet goljuf. Meseca avgusta lan- skega leta je pobegnil v Avstrijo neki Rudolf Skrogar, ki je bil do takrat zapo- slen pri Špolski stavbeni družbi v Mari- boru. Poneveril je 14.670 kron, ki jih je dobil za izplačilo med delavcem. Poiz- vedovanja za njim so ostala brezuspešna in mariborsko sodišče je končno izdalo za njim tiralico. Očividno pa je Skro- gar na svoje grehe v Jugoslaviji že po- zabil in se je na binkoštno praznike mir- no vrnil v Maribor. Toda naša policija ni bila tako pozabljiva, kakor je mislil. — Komaj se je srečal s stražnikom, že je bil v zaporu in sedaj dela pokoro in se kesa v sodnijskih zaporih, da je delal binkoštno obiske.

Pazite na otroke. Na binkoštno ne- deljo je pustila neka Roza Ozim, doma iz Kamnice, svojega triletnega sinčka brez nadzorstva na dvorišču. Nadebudni sin- ček je splezal na skladnico drv, ki se je pri tem podrla ter mu zlomila levo no- go. Ponesrečenca so prepeljali v bolnico.

V vlaku okraden. Na Meljski cesti stanujoči Ivan Lubič se je pred par dne- vi vračal iz Ljubljane v Maribor, med vožnjo pa je zadremal v kupeju drugega razreda. To priliko je porabil neznan uz- movič ter mu odnesel potni kovčeg, v katerem je imel nekaj obleke in perila ter potno legitimacijo za potovanje v Francijo. Okradeni sumi, da je bil okra- den v Zidanem mostu, kjer se take tatvi- ne večkrat pripete. Škoda ceni na 25.000 kron.

Kdo je našel? Sinoči je bila izgub- ljena v bližini parka torbica s ključi in manjšo svoto denarja. Najditelj se na- proša, da odda vsaj ključe proti nagradi v upravi »Taborca«.

Narodno gledališče.

Repertoire:

Sreda, 23. maja. Težke ribe, A.
Četrtek, 24. maja: Zvesti tovariš, C.
Petek, 25. maja: zaprt.
Sobota, 26. maja: Hasanaginica, B. pre- mijera.

Pristni turški kostumi in vazenine. Za sobotno predstavo »Hasanaginice« je iz- posodil g. arhitekt Schell pristne turške kostume in vazenine.

»Hasanaginica«. V soboto, 26. maja se vrši premijera znamenite Ogrizovičeve drame »Hasanaginica«. Več pristnih turških oz. orijentalnih kostumov, ve- zenin in orožja je izposodil gledališču za to predstavo g. arhitekt Schell. Omenje- ne predmete so iz blagohotnosti izstavile sledeče tvrdke: Brišnik, Dolček in Preis. Ti izvanredno dragoceni kostumi bodo izstavljeni do petka zjutraj. — Ob tej priliki pa opozarjamo na predstavo kot tako, za katero je že sedaj povojno zani- manje. Premijeri bo prisostvoval pisa- telj te drame g. Milan Ogrizovič.

Obiskujte

mestni muzej

v Cankarjevi ulici. Odprt vsako nedeljo od 10.—12. ure. Vstopnina 1 dinar.

Kultura in umetnost

x Slovenska Matica. Knjige Sloven- ske Matice za 1922. leto bodo skoro doti- skane. Poverjenike, ki še niso pobrali in poslali članarine za navedeno leto, nujno prosimo, da to nemudoma store. V krajih, v družbah, društvih in podjetjih, kjer ni poverjenika, pa bi se moglo pridobiti kaj članov, naj se kdo prostovoljno oglasi v pisarni Slovenske Matice v Ljubljani, ki mu bo poslala nabiralno polo ter vsa po- trebna pojasnila. — Zemljevid sloven- skega ozemlja, prvo edino in največje slo- vensko delo te vrste, je še vedno na raz- polago in obenem z njim kazalo imen vseh krajev, ki se na njem nahajajo. — Zemljevid stane 30 dinarjev, kazalo pa 15 dinarjev. Dalje je še v zalogi krasna knjiga za mladino: »Iz Ljubljane čez po- ljane« z ljubkimi pesmicami Vide Jera- jeve in bogatimi ilustracijami Gojmirja Dr. Kosa. Cena 15 dinarjev. V zalogi so še poleg knjig predvojnih let ta-le nova izdaja: dr. Drag. Lončar-ja »Politično življenje Slovencev«, dr. Ivana Lah-a »Če- ška antologija«, Pavla Golie dvoje zbir- kesmi: »Večerna pesmarica« in »Pesmi o zlatolaskah«. Vsak, ki se zanima za edi- cije Slovenske Matice, naj zahteva cenik vseh matičnih knjig. Matična pisarna na Kongresnem trgu št. 7-I. je odprta vsak delavnik od 10. do 12. in 15. do 17. ure.

x Nova Evropa. Prejeli smo 15. šte- vilko VII. knjige odlično urejevanje za- zagrebške revije »Nova Evropa«. Ta šte- vilka je posvečena našim muslimanom. Po uredniškem uvodu sledi S. Ljubin- čičev članek »Muslimani«, ki se tiče na- cionalno politične strani muslimanskega dela našega naroda. Nato sledi tri zgo- dovinske razprave: Mihajlo G. Popovičeva »Balkanski narodi muhamedanske vere«, Tih. P. Gjorgjevičeva »Ko so pravi Turci in »Turci v Srbiji za vlade kneza Mi- loša«. Z ozirom na splošno stran ženskega vprašanja je zanimiv B. Bujičev članek »Pitanje muslimanske žene«. Vlad. R. Gjorgjevič pa piše o turških elementih v naši muziki. — V Ekonomskem pregle- du konstatira znani narodnogospodarski publicist dr. I. Belin neuspeh zagrebške- ga velesejma in navaja vzroke, da vele- sejmi sploh več ne uspevajo tako kot so uspevali v prvih letih po vojni. Če se bo pri nas vršilo toliko velesejmov, kakor jih je zasnovanih, bo v doglednem času sploh vsak velesejem nemogoč. — »Nova Evropa« se naroča pri upravi v Zagrebu, Preradovičev trg br. 9.

x Južna Srbija. Kljub vsem težav- am, ki jih ima prosvetno delo na klasi- čnih, a zelo zanemarenih tleh Južne Sr- bije, izhaja v Skoplju dvakrat na mesec revija »Južna Srbija«. To je dokaz, da ima srbska inteligenca mnogo volje, ener- gije in vstrajnosti, pa je treba dati njene- mu kulturnemu delu v teh krajih vse priznanje. V Mariboru bi se taka revija ne mogla vzdrževati, dočim v nedavno še turškem Skoplju izhaja redno in se oči- vidno tudi lepo razvija; zbirajoč okoli sebe tamošnje intelektualne delavce in literate. Zadnja številka (z dne 16. maja) prinaša med drugim dr. M. Kostičevo razpravo o arnavtskih naselbinah v Sre- mu. Trojanovičev spis o ljudskem spo- minu (zgodovina in ljudska izročila), D. S. Mavričev makedonsko novelo »Da- skal Manje«, nadaljujejo se turški viri za srbsko zgodovino itd. V pesniškem delu so izšle tri pesmi, ena izvirna in prevođa Dikovega »Dečjeza nocturno« in Mickie- wiczeve slovite »Ode omladini«.

M. Kovačič:

Bistvo sokolske misli.

(Dalje.)

Da je Sokolstvo v bistvu sorodno kr- ščanstvu, sem že nekoč napisal. V 3. šte- vilki lanskega »Sokolskega Vestnika« naše župe stoji (na str. 33 sl.): »Sokolska je ideja jevandjelje ljubavi, ljubavi pre- ma samemu sebi i ljubavi prema drugi- ma. Ona ne obuhvača samo vlastitog na- roda nego sveskupno čovečanstvo. Ali so- kolska je ideja i jevandjelje pravdnosti za sve narode od severa do juga, od isto- ka do zapada. Posledica je toga, da je postavilo Sokolstvo sve svoje sile iz ljuba- vi do naroda u borbu za njegova prava sve do onog momenta, dok se ta prava steknu. Kad stigne na taj cilj onda mo- že i da se počne boriti za čovečanska prava drugih naroda, uz bok s njima. — Ova velika ideja... koja će nas povesti preko Jugoslovenstva do Slavenstva i

preko njega do čovečanstva, naša je svo- je apostole u osnivačima Sokolstva Tyr- šu i kongenijalnom mu Figneru i pobor- niki u hiljadama njihovih vrednih uče- nika-Sokolova. Ali medju njima bilo je i zlih učenika — ili bolje — ljudi koji su se njihovim sledbenicima tek zvali, a to nikako nisu bili. Kad se vezaše na sokol- skom saboru u Novom Sadu g. 1919. naši bivši Sokolski Savezi u jednu veliku fa- langu, jer su videli da je vreme priklad- no za taj čin, za prvi korak do ispunjenja sokolskog jevandjelja ljubavi, već je on- da počeo, na žalost, u srcima nekolicine ljudi koje smatramo za naše najbolje, glodati crv ljubomornosti, jer se nisu mogli više isticati onako kao što su se isticali pre, jer je bila uvredjena njho- va ličnost. Deviza »ni zisk, ni slava« (ni koristi, ni slave) ostala je zaboravljena i na mesto ljubavi došla je mržnja do braće iste majke, slučajno drugog imena i druge vere. Najviši ideal Sokolstva bio je pogažen«.

Gornji citat vsebuje vse, kar je v bi- stvu Sokolstva. Oglejmo si nekatere mi- sli, da prodremo do njegovega jedra!

Sokolstvo vodi v njegovem delovanju stremljenje, da bi postali bratje med se- boj vsi ljudi, vse človečanstvo. Za tem gre, to mu je končni smoter. Vse ostalo, kar opazimo na Sokolstvu, mu je le sred- stvo v dosego namena. Do končnega smotra je seveda še daleč; tega se zave- damo najbolje Sokoli sami; ali ravno zato mora biti naše delo tem intenziv- nejše, tem vztrajnejše. In naj nam meče- jo tudi pod noge polena; naša pot mora iti neustrašeno naprej, ker se zavedamo, da smo nositelji prihodnjih stoletij, da sanjamo »smele sanje bodočnosti, da ve- rujemo »za rod, ki še rojen ni...« (Žu- pančič, Duma). Ne v akrobatstvu tedaj, v tem mora Sokol videti svoj ideal; iz tega vidika je treba presojeti Sokolstvo.

Utegnil pa bi kdo morda videti v tem shvačanju sokolske misli nekaj komuni- zma. Vendar se Sokolstvo in komuni- zem, čigar praktično izvedbo smo doži- veli v ruskem boljševizmu, a priori iz- ključujeta. Vrh tega poznamo i metode boljševizma, ki rovari v tujih državah — zločince, s katerim Sokolstvo ne more imeti posla, ono Sokolstvo, ki je stavilo prostovoljno na razpolago svoje sile na- rodni državi. Pa zakaj? V stremljenju za svojim končnim ciljem, v ljubezni, ki ve- lja pri Sokolu predvsem onim, kateri govore z njim isti jezik, imajo iste šege, so z njim iste narodnosti. Svojemu na- rodu tedaj posveča Sokol svojo ljubezen, bori se za njegova polna človeška prava. Tako je Sokolstvo poleg evangelija lju- bezni tudi evangelij pravice. Od tod iz- hajajo vse ogromne žrtve, ki so jih done- li Sokoli svojemu narodu in ki so jih pripravljali vedno donati, dokler ne bo Sokolstvo na cilju.

Na žalost je Sokolstvo prisiljeno, sprejeti boj za pravice svojega naroda ne le proti tujcem, ki mu narod tlačijo ter njegove pravice teptajo. Včasih se najdejo nehvaležni sinovi v narodu samem, ki si nadevajo krinko dobrih narodnjakov, v resnici pa to krinko zlorabljajo v lastno korist, v lasten dobiček. Take razkrinka- vati in jih žigosati kot škodljivce naro- da, na drugi strani pa s pozitivnim delom paralizirati njih dejanja leži zato tudi v bistvu Sokolstva. Nezdružljivo je radi tega Sokolstvo s klerikalizmom, s kate- rim stoji v neizprosni borbi. Videti v tem opreko s temeljnim kamnom Sokol- stva, z ljubeznijo, bi pomenilo gledati krivo. Tudi Kristus je ob neki priliki vzel korobač v roke in pregnal baranta- če iz svetišča.

(Ker sem se dotaknil stališča Sokol- stva do ene politične stranke, bi hotel na kratko odgovoriti še na drugo vpraša- nje): ali se sokolska misel sklada s soci- jalno demokracijo, ali more socijalni de- mokrat, biti Sokol? Obče mnenje je: ne; socijalna demokracija je internacional- na, je revolucionarna. Ali je to mnenje opravičeno? Idejno podlago soc. demo- kraciji tvori še vedno Marx-Engelsov »Komunistični manifest«. Ni dvoma, da sta avtorja pretiravala v svojem materi- jalizmu. Ali kdo umrljivih je nezmot- ljiv? Katero človeško delo je nepoprav- ljivo? V bistvu pa vidim med marxiz- mom in Sokolstvom nekaj paralelizem: oba hočeta dovesti do enakosti vseh lju- di; le njuni metodi sta različni. A inter- nacionalnost marxizma? povpraša kdo. In njegova revolucionarnost? Na sled- nje vprašanje odgovorja dunajski mar- xist Max Adler: »...razredni boj, dolg zgodovinski proces, poln manjših in

(Dalje prih.)

Razpečevalci ponarejenih 1000-lirskih novčanic.

Trgovca Anton Beranič v Cirkovcih, okraj Ptuj, ki je pri svojih trgovskih poslih prišel večkrat v Italijo, se je pečal tudi s prekupčevanjem tujih valut. Da bi pri tem čim več zaslužil, je razpečaval tudi ponarejene tisočlirske bankovce. Pridobil je zato tudi svojega prijatelja policijskega detektiva Bogomirja Malenška v Mariboru. Okrog 20. decembra je Malenšek na prigovarjanje Beraniča zamenjal v podružnici Ljubljanske kreditne banke v Mariboru tisočlirski falzifikat in dobil zanj 11.200 K. Oba sta vedela, da je bil ta bankovec ponarejen, ker ga je nekaj dni poprej uradnik mariborske Jadranske banke spoznal za ponarejenega in je bil bankovec Beraniču vrnjen. Okrog 15. januarja sta dobila tudi od Ljubljanske kreditne banke bankovec kot ponarejen nazaj. Malenšek pa je ta bankovec na prošnjo Beraniča prodal dne 20. januarja v baru trgovcu Maksu Lichtu za 20.000 K. Ko je Licht čez 14 dni v neki banki zvedel, da je od Malenška kupljen bankovec falzifikat ga je oddal sodišču. Dne 21. februarja je Beranič izročil Malenšku zopet 2 ponarejena tisočlirska bankovca in mu prigovarjal, da jih naj proda. Ko pa je Malenšek slutil, da je oblast razpečevalcem ponarejenih tisočlirskih bankovcev na sledu, jih je oddal na policiji. Beranič in Malenšek, ki sta vedoma razpečavala ponarejene javne upne listine brez zveze s ponarejevalci, sta bila pred okrožnim sodiščem obsojena radi hudodelstva goljufije in sicer Beranič na 6, Malovšek pa na 3 mesece ječe.

Posledice pretepaštva.

Dne 1. decembra l. l. je prišel posestniški sin Jožef Bratušek k posestniku Francu Krajncu v Paradižu, da bi se pogovoril z njim radi neke vožnje. — Krajncjevi in njihovi drvarji, med njimi posestniška sina Ivan Hercog in Jožef Kokol, oba iz Pohorja, okraj Ptuj in še drugi, so ravno večerjali. Na povabilo je prisedel tudi Bratušek ter z njimi pil in igral karte. Prva sta odšla Hercog in Kokol, kakih 5 minut za njima tudi Bratušek. Takoj ko je stopil iz hiše sta ga zgrabila prva dva in ga vlekla k blizu hiše se nahajajoči grabi v katero so se vsi trije zvrnili. Bratušku se je posrečilo izlesti iz nje in doseči zopet Krajncjevo hišo. Hercog, ki ga je zasledoval in ga še pred hišo dohitel, pa ga je vrezal z nožem na glavi ter napadel tudi Andreja Mlakarja, ki je napadenemu priskočil na pomoč. Vrezal ga je z nožem na desni čelnici. Nato se je pretepač vrgel zopet na Bratuška ter ga začel obdelovati z nožem, ki mu ga je poprej izročil njegov tovariš Kokol. češ. to imaš nož, vreži ga. Hercog in Kokol, ki se zagovarjata s pijanostjo, sta bile pred senatom obsojena in sicer Hercog na 3 Kokol pa na 2 meseca težke ječe.

**Podprimo
„Jadransko Stražo“!**

: Izidi nogometnih tekem v Mariboru
dne 20. maja tl. Amateurji Dunaj : ISSK
Maribor - SV Rapid, Maribor, komb.
6:3 (2:2). Gole za komb. sestavo so za-
bili Bratož, Schell od Maribora in Kop-
čič od Rapida. Predtekma Rapid, Gra-
dec : ISSK Maribor - SV Rapid, Mari-
bor, komb 4:1 (2:0). — Dne 21. tm.: SV
Rapid, Gradec : SV Rapid, Maribor 3:0
(0:0). Predtekma: Rezerva ISSK Mari-
bor : rezervi SV Rapid, Maribor 9:2.

: Prvenstvena tekma ISSK Maribor :
Atletiksportklub, Celje se vrši v nede-
 ljo dne 27. maja tl. popoldne ob 16. uri
 na igrišču Maribora. Ta tekma bo nad
 vse zanimiva, ker se bodeda merila oba
 zelo močna nasprotnika za dosego cilja,
 meriti se s prvakom Slovenije za prven-
 stvo.

: Sestanek kolesarskih društev iz Slovenije in Hrvaške v Celju. Dne 10. junija se bo v slučaju lepega vremena vršil v Celju sestanek kolesarskih in motociklističnih društev iz Slovenije in Hrvaške. Sestanka se vdeleži tudi naše mariborsko kolesarsko in motociklistično društvo »Perune«, ki priredi ob tej priliki na progi Maribor—Celje tudi tekmo za klubovo prvenstvo.

Ljudska knjižnica
Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od $\frac{1}{2}$ 10.— $\frac{1}{2}$ 11. ure
in ob četrtnih od 18.— $\frac{1}{2}$ 20. ure
mladin. oddelek ob sobotah od 18—19. ure

§ Osrednaje društvo poštnih in brzojavnih uslužbencev za Slovenijo, podružnica Maribor vabi na dobrodelno vrtno veselico v nedeljo dne 10. junija 1923 na vrtu restavracije Gambirinus s sledečim sporedom: Koncert na vrtu, ples v dvorani, srečolov, ribolov, amerikansko keglišče in druge šaljive igre. Pri koncertu in plesu igra vojaška godba. Začetek ob 15. uri, konec ob 24. uri. Vstopnina 5 D za osebo, otroci v spremstvu starišev vstopnine prosti. Čisti dobiček je namenjen v podporo bolnih tovarišev, vdov in sirot.

§ Podružnica slovenskega lovskega društva v Mariboru vabi na redni občni zbor za preteklo leto, ki se vrši v soboto 26. maja tl. ob 15. uri popoldne v restavraciji Halbwidl, Jurčičeva ulica, s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo odbora, 2. poročilo računskih pregledovalcev, 3. volitev odbora, 4. sprememba pravil, 5. slučajnosti. — Odbor.

§ I. Mariborski bioskop. V četrtek, petek, soboto in nedeljo se predvaja v I. Mariborskem bioskopu velikanska kriminalno-sensationelna drama v 9 činih z znamenito igralko Priscila Dean v glavni vlogi. Kraj odigranja te prvovrstne drame je San Francisko.

§ Kino v Rogaški Slatini. Koncem tega tedna se otvori v Rog. Slatini zdraviliški kino pod vodstvom priznanega strokovnjaka g. Mihaela Murka. Predvajali se bodo najlepši svetovni filmi, deloma se bodo izvršile tudi premijere za Jugoslavijo. Med drugim se bo predvajalo tudi več filmov z Mio May v glavni vlogi. Ker se nahaja ta umetnica ravno sedaj v Rogaški Slatini na oddihu, bo imelo občinstvo priliko ogledati si njene zmožnosti tudi na platnu.

**TAJNIŠTVO DEMOKRATSKE
STRANKE V MARIBORU** za oblast
no organizacije stranke in za Maribor
je odslej stalno v Cankarjevi ul. št. 1,
priljučno. Tam so tudi klubski lokali
za seje strankinih organizacij in za
sestanke strankinih pristašev. Tam naj
oddajajo člani stranke vse svoje želje,
zadeve, prošnje itd. Tam so na vpogled
vollni imeniki za Maribor. Uradne ure
so od 8.—12. ure dopold, ter od 16.—18.
ure popoldne.

Tajništvo demokratske stranke v
Mariboru ima telefonsko štev. 337.

KMETIJSTVO.

Najboljše nadomestilo za travnike.

Najboljša opora za živinoreje so travniki. To je zmeraj velika hiba za gospodarstvo, če jih manjka, in po raznih poljedelskih krajih jih res nedostaja. Kjer je živinoreja tako važna panoga, kakor je po naši deželi, se pomanjkanje travnikov zmeraj težko pogreša in težko obkleti, kajti travniki dajejo vendar le najcenejšo in najbolj naravno klajo našim živalim. To so stalne kulture, ki se ob ugodnih pogojih in ob skrbnem obdelovanju najbolj izplačajo. Zato imajo tudi višjo ceno kakor jo imajo njive.

Če nam manjka travnikov, v tem slučaju si še najbolj pomagamo z lucerno. Treba le, da ima lucerna po takih krajih vse potrebne pogoje za dobro uspevanje. Lucerna (nemška detelja) ima to posebno prednost, da je vztrajna (trpežna); da nam daje bogate in številne košnje najtežnejše krme. Če bi po naših krajih za lucerno še kaj več storili, kakor smo vajeni, bi nam še dlje vztrajala in bi bila s svojimi košnjami še bolj hvaležna kakor je danes. Na pridelovanje lucerne moramo zaradi tega po vseh tistih krajih, kjer nam dobro uspeva in kjer manjka travnikov, polagati največjo skrb. Sicer jo poznamo povsod glede njenih odličnih lastnosti, poznamo pa še premalo njeno vztrajnost in njeno rodovitost v tem slučaju, če jo bolj gnojimo in bolj obdelujemo. Kjer dopuščajo posestne razmere, naj se tedaj razširi pridelovanje lucerne, zlasti naj se pa skuša njene dosedanje pridelke in njeno trpežnost povzdigniti z dobrim gnojem in skrbnim obdelovanjem. Lucerna je treba vsaj vsako drugo leto gnojiti, in potrebuje od drugega leta naprej zlasti fosfatnih in kalijevih gnojil. Za en mernik posetje je treba po 30 kg superfosfata in 15 kg kalijeve soli, za 1 ha pa desetkrat toliko. Lucerno moramo sečati na njive, ki so dobro vgnojene in plevela čiste. Najboljši prostor ji damo po kakšnem gnojenju okopavini, n. pr. po pesi, repi ali krompirju.

Za silo obdelani sadeži.

Če imamo slabše uspehe pri naših pridelkih, kakor jih imajo po drugih krajih, je krivo tudi to, da naše sadeže marsikje le za silo obdelamo. Toliko, da je običajno delo storjeno! Posebno velja to za okopavine, pa tudi za druge sadeže.

Ce hočemo danes kaj več doseči — in to je naša naloga — potem je treba vsestransko vplivati na zboljšanje naših pridelkov. Ne le z dobrim gnojenjem in primernim kolobarjenjem, ampak tudi s primernim obdelovanjem in oskrbovanjem. Rastline je treba v rasti podpirati! Pomagati jim moramo, da se dobro počutijo in da se kolikor mogoče uspešno razvijajo. Posebno okopavine so nam silno hvaležne za to delo in skrb. Ta pomoč se mora dati tudi pravem času, ne pa takrat, ko je zamujeno. Krompir, ki bo pravočasno in dobro okopan in osut, bo vse drugače uspeval, kakor pa če ga prepozno in površno obdelamo. In tako je tudi pri drugih okopavinah. Posebno občutljiva je v tem pogledu pesa. Pesa je silno hvaležna za skrbno obdelovanje zemlje, in sicer kot od prvega početka, dočim nam neverjetno zaostaja, če jo zanemarjamo in ji ne skrbimo o pravem času za čisto zemljo in za rahlo zemljo.

Mali posestniki smo. Kot taki se moramo prizadevati, da s pridnim in dobrim delom kaj več dosežemo. Koli kor manj imamo zemlje, toliko skrbneje moramo pridelovati posamezne sadeže. Poglejte mestne vrtnarje, kako si znajo na malem prostoru poiskati potrebnega dohodka za svoje življenje. Posnemajmo jih! S pridnim in skrbnim delom moramo dvigniti naše njivske in druge pridelke. V boljšem delu moramo tudi mi iskati izboljšanja našega obstanka, tako kakor delajo vrtnarji, obrtniki in drugi stanovi. Naše njive bi morale biti plevela čiste, zemlja skrbno obdelana, sadeži pa tako razviti, da bi jih bilo veselje gledati! Na ta način bo lahko prišla tudi mala kmetija do večjega blagostanja!

Navadni régrat — nadležen plevel.

V zgodnji spomladi, dokler je regrat mlad, nam daje priljubljeno solato. V spomladni paši daje okusno krmo, ki je kravam priljubljena in mlečna.

Pozneje nam je pa nadležen plevel po travnikih in sploh po tratih. To pa zaradi tega, ker daje v košnji sploh premalo krme in slabo krmo, ker izpodirva druge dobre trave in detelje ki so boljše kakor je regrat, in slednjič, ker se s svojim semenom silno lahko razmnoži.

Regrat je trpežna rastlina z močno koreniko. Že zaradi tega ga je težko pregnati, če se nam je enkrat vgnezdil. Razen tega pa napravlja mnogo semen v tistih znanih okroglih in mehurjem podobnih glavicah, ki jih veter tako lahko razpihuje in raznaša na vse strani. V tem pogledu je regrat močno podoben osatu in zaradi raznašanja semen ravno tako nevaren kakor ta.

Regrat je zgodnji plevel. Do zivega mu pridemo, če ga v zgodnji spomlad, preden cvete ali pa v cvetju, trebimo s pletvijo. Kjer se je pa tako vgnezdil in razširil, da je vse rumeno, kadar cveti, tam ga kaže pokositi. Nič zato, če pokosimo z regratom tudi prvo travo.

Mestoma vidimo trate, ki so rume-
ne od samega ragnata. Take trate je
treba pokositi, ko je regrat v polnem
cvetju, tedaj prej, preden začne nastav-
ljati semenske glavice. Če se po trav-
niku pokažejo cela gnezda ali cele sku-
pine tega rumenega plevela naj se takoj
prostori tudi pokose, da se nam ne
more naprej širiti.

Cim manj bo tega plevela v travniški ruši, tem bolje! Zato pa proč z njimi!

Nizka junčevina in njene posledice.

Neugodni položaj naše bikoreje je znan. Naj ga presojamo s kakršnekoli plati ga hočemo, zmeraj in povsod pridemo do zaključka, da smo tega položaja sami krivi. Pridemo pa tudi do zaključka, da toliko časa ne bo boljše, dokler se ne postavimo z našo bikorejo tudi na gospodarsko stališče.

Bikoreja se mora izplačati! Bikorejec naj zasluži, da se bo z veseljem ukvarjal s to rejo in da bo imel s čim skrbeti tudi za potrebni naraščaj, oziroma s nadomestek. Z nizko junčevino to ne gre! Na ta način mora postati vsa ta reja tako negotova in tako slučajna, kakor je danes. Le s primerno visoko junčevino se bo povzdignila bikoreja, ne le po svojem številu, ampak tudi po svoji kakovosti. In pri nas je obojega potreba. Pri nas je treba, da že enkrat preneha tisto večno pomanjkanje bikov, ki že sama na sebi silno otežuje ves napredek živinoreje. Treba pa tudi, da se bikoreja izboljša po svoji kakovosti.

Ce se bo reja izplačala in donasala ugodne dohodke, se bo vsak bikorejec potrdil, da bo redil kaj takega, da bo lahko s ponesom tekmoval z drugimi bikorejci. Priznani dobri in lepi ple-menjaki bodo tudi najprej potisnili slabe zakotne bike v stran. Navsezadnje mora priti na tudi naš najzanimnejši živinorejec do prepričanja, da ni zadostil, da se krave sploh obreje, ampak da je treba dobivati po bikih tudi boljši zarod kakor je sedanjí. Le na ta način se bo povzdignila vsa reja!

Junčevina bodi zaradi tega tako visoka, da se dobro izplača bikoreja in da je omogočena tudi nabava, oziroma izpodreja novih plemenjakov. To je stališče, ki ga moramo zavzemati tako z gospodarskega kakor tudi z živinorejskega stališča! To stališče nas bo najprej dovedlo do tega, da pridemo tudi pri nas enkrat do zadovoljivega števila dobrih plemenjakov. Dokler bo pa junčevina prenilna, bo vsa bikoreja polovičarska in njo vred tudi ves uspeh take reje.

Čiščenje travniških jarkov.

Naši travniki nam morajo biti poševni in na drugi način in da jih privajamo do večje rodovitnosti. Velik del naših travnikov leži v mokrih legah, tako da jih je treba na vsak način osuševati. Le tako pridemo tudi v takih legah do bolj

ših košenj. Ta naloga je tako važna, da bi se je morali zavedati vsi prizadeti posestniki in da bi ne smeli prej odjenjati, dokler nismo dosegli svojega cilja. Marsikje bi se dale take lege izboljšati brez dolgotrajnih obravnav in velikih stroškov. Trebalo bi le trdne volje in skupnega dela. Marsikje so pa tudi take težave, da je treba oblastnih posredovanj, inženjerskega dela in državnih podpor.

S pomočjo primerno urezanih jarkov se je tekom časa že ena in druga travniška lega izboljšala. Kar pa opazujemo po teh travnikih, je to, da se ti jarki zanemarjajo, da se ne čistijo in trebijo, kakor bi bilo treba. Če se jarki za odvajanje vode napravljajo, je treba, da jih tudi v dobrem stanju vzdržujemo. Take jarkove je treba od leta do leta čistiti, da se voda lahko odteka. Med letom se jarki radi zarastejo, se narušijo in zasipljejo. Vse to moramo izboljšati. Če te jarkove redno oskrbujemo, imamo vsako leto nekaj malega dela. Če jih pa zanemarjamo, se delo od leta do leta nabira in nazadnje nabere veliko več dela in truda, zraven tega pa tudi veliko več škode, ker se voda po takih zanemarenih jarkih ne more dobro odtekati.

Bodimo tedaj v izboljševanju mokrih leg dosledni in neodjenljivi! Osuševalnih jarkov po travnikih pa ne puščajmo neočističenih. Vsako leto naj se ti jarki potrebi čistijo! Pripraven čas za to je jesen in tudi zima, če je toliko suha. Če smo jesenski čas zamudili, pa zgodnja spomlad.

—□—

Merilo za napredek naše živinoreje.

Kakor je znano, se smatra kot merilo za višji ali nižji napredek v kmetijstvu kakovost gnojšč in gnoj, in to že od nekdaj. Po uredbi gnojšč in po načinu ravnanja z gnojem presojamo naprednost gospodarja in z njo vred tudi stopnjo kmetijskega napredka sploh. Kako naj pa merimo napredek v živinoreji? Tukaj pa merimo višino napredka po tem, kako čistokrvna je živina v hlevu. Kako očejena je in kako rejena je. Če zapazimo v hlevu živali najrazličnejše krvi, celo mešanico po barvi in velikosti, in če je vrh tega živina slabo čejena, potem je to znak velike zaostalosti v živinoreji.

V naši deželi nahajamo v tem pogledu vse mogoče stopnje razvoja. Imamo kraje, kjer je živina že močno zenačena in tudi skrbno negovana, imamo pa tudi kraje, ki so v tem pogledu še daleč nazaj in kjer najdemo po hlevih vso mogočo mešanico. Najbolj je to opaziti po krah, kjer se z živino veliko baranta in kjer se premalo doma izpodreja. Kjer se je kravja roja ustallila, kjer se pečajo živinoreji z domačo izpodrejo in kjer se dosledno redijo biki enake krvi, tam je tudi napredek na višji stopnji. Tam je živina bolj čistokrvna in sploh več vredna. Čas je, da krenemo tudi drugod na to pot, da se poprimemo domače izpodreje in da vso kravjerejo bolj ustalimo. Le po tej poti kakor tudi s tem, da plemenjake in krave skrbno odhramo, bomo očistili rejo neprikladnih živali in neprikladne krvi in stopili bomo v krog naprednih živinorejcev. Seveda bo treba po drugi strani pokazati tudi s skrbnim negovanjem živali, da se res zavedamo svojih nalog kot napredni živinorejci.

—□—

Čilski soliter in njegova cena. Povojne cene za čilski soliter na kraju proizvodnje so padle za okroglo 50%. Prodajne cene tega umetnega gnojila pri nas bodo pa v glavnem odvisne od vrednosti dinarja nasproti funtu sterlingu, v katerem noven izključno prodajajo proizvajalci čilskega solitra izvozničarjem v Čile to blago. Vsi proizvajalci solitra v Čile so združeni in nobeden izmed njih ne sme prodajati solitra po kaki drugi ceni, kakor je odrejena od strani tega združenja. Združenje je določilo prodajne cene za 100 kg čilskega solitra za čas od 1. julija t. l. do 30. junija 1924., kakor sledi: (Za lažje umevanje teh cen vzamemo funt sterling enako vrednosti 440 Din.) za mesec juli 1923 19 šilinga in 3 pensa je 423.50 D. v prvi polovici avgusta 19 šilinga in 5 pensa je 427.15 D. v drugi polovici avgusta 19 šilinga in 7 pensa je 430.80 D. v prvi polovici septembra 19 šilinga in 9 pensa je 433.50. v drugi polovici septembra 19 šilinga in 11 pensa je 438.15. v prvi polovici oktobra 20 šilinga in 1 pensa je 441.85. v drugi polovici okt. 20 šilinga in 3 pensa je 445.50 D. v prvi

polovici novembra 20 šilinga in 5 pensa je 449.20 D. v drugi polovici novembra 20 šilinga 9 pensa je 456.55. v prvi polovici decembra 20 šilinga 9 pensa je 456.55 D. v drugi polovici decembra 20 šilinga in 11 pensa je 460.20 D. od 1. januarja do 15. junija 1924 21 šilinga — pensa je 462. — D. za drugo polovico junija 1924 19 šilinga 3 pensa je 423.50 D.

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

VINOGRADNIŠTVO.

Gibanje vinogradnikov.

Viško društvo za ptujski okraj je sklicalo na nedeljo dne 13. maja t. l. javni shod v Ptuj, katerega se je vključ slabemu vremenu vdeležilo lepo število vinogradnikov. Na shodu se je enoglasno sklenila nastopna resolucija:

Da se ublaži vinska in gospodarska propast vinogradnikov je potrebno:

1. Pri sklepanju trgovskih pogodb s tujimi državami posvečati posebno pozornost našemu vinarstvu kot eni najvažnejših kmetijskih panog v Jugoslaviji ter doseči, da se uvoz tujih vin v največji meri omeji in izvoz našega vina kolikor mogoče pospeši. Osebito se naj dela na to, da tuje države carino na uvoz našega vina znižajo na minimalno tarifo. Zlasti pridejo v poštev Nemška, Avstrija, Čehoslovaška, Šveica in Francija.

2. K vsakokratnim trgovskim pogajanjem je pritegniti vinarke in kmetijske veščake v svrhu zaščite interesov vinarstva in kmetijstva.

3. Dokler traja vinska kriza dovoliti je davkaprosto destilacijo vina in znižati državno trošarino na vinsko žganje, popolnoma je prepovedati uvoz vinskega žganja iz tujih držav.

4. Prepove se naj prodaja koncentriranih očetnih esenc v užitne svrhe, ker imamo dovolj vinskega in sadnega kisa, ki zdravju ne škodi.

5. V začasni vinski krizi je nalagati na vinski pridelek najmanjšo državno trošarino ter se pokrajinska uprava v Ljubljani pozivlja, da odneha od svojega stališča, da morejo politične občine naložiti na vino in vinski mošt 200% in višjo trošarino, pač pa je občinsko doklado na vino znižati in dovoliti v najvišji izmeri do 50%.

6. Vinogradnikom je dovoliti v sedanjih vinski krizi odložitve plačila direktnih davkov, dokler ne prodajo svojega vinskega pridelka, najmanj pa do dne 1. oktobra 1923.

Kraljevo vlado in pokrajinsko upravo prosimo, da upošteva naše želje, državne poslance vseh strank pa pozivljamo, da naše interese zastopajo pred vlado in v parlamentu ter ščitijo vinogradnika in poljedelca po svojih najboljših močeh.

Kriza na jugoslovenskem vinskem trgu postaja od dne do dne težja in nikakih izgledeov ni na izboljšanje. Velike množine vina so doslej ostale neprodane. Pomanjkanje denarja se občuti tudi na vinskem trgu. Cene hrvatskih vin notirajo 250 do 300 dinarjev, za vina iz Vršca 150 dinarjev za hl. V Hercegovini so zaloge skoraj razprodane. Dalmatinskim vinom cene v zadnjem času naraščajo ter varirajo med 30—32 dinarjev za alkohol. stop.

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

OBRT IN TRGOVINA.

Odkup vojnih posojil. Iz Prage poročajo, da je med Češkoslovaško, Rumunijo in Jugoslavijo sklenjen sporazum glede odkupa vojnih posojil s strani Avstrije in Madžarske. Mala antanta zahteva, da odkupita Avstrija in Madžarska vojna posojila, kojih obligacije so v nasledstvenih državah, v zlatu. Zlata vrednost se bo ugotovila po emisiji, ki je bila veljavna v času, ko se je dotično vojno posojilo vplačalo. Prepustja pa se Avstriji in Madžarski, da plačata posojila v zlatu, ali pa v odgovarjajoči valuti dotične nasledstvene države. Definitivno bo rešeno to vprašanje šele potem, ko bo urejeno vprašanje madžarskih reparacij.

g Izplačevanje 6% nih kronskih in dinarskih bonov podaljšano. Po brzojavnem pooblastilu generalne direkcije državnih dolgov v Beogradu D. broj 9806 z dne 14. t. m. se bodo 6% nih kronski in dinarski državni boni še naprej izplačevali, kolikor niso bili izplačani že do 1. maja t. l. Izplačevanje se vrši za vso Slovenijo — kakor doslej — samo pri finančni deželni blagajni v Ljubljani.

Tajnopisne (šifrirane) brzojavke dovoljene. Poštno ministrstvo je dovolilo, da smejo denarni zavodi, industrijska in trgovska podjetja in trgovski agentje uporabljati tajnopis za svoje trgovske brzojavke v tuzemskem in inozemskem prometu. Denarni zavod, industrijsko ali trgovsko podjetje oziroma trgovski agent, ki želi v svojih brzojavkah uporabljati tajnopis, mora vložiti pismeno prošnjo na pristojno pošto ravnateljstvo ali pa naravnost na pošto ministrstvo. Odločuje pa končno vselej le pošto ministrstvo. Prošnji je treba priložiti kod in ključ, katerega se hoče stranka posluževati za tajnopise. Kod in ključ ostane ta v ministrstvu. Letna pristojbina znaša sedaj 500 Din. Če se ta pristojbina med letom zviša, mora stranka doplačati razliko.

Konji za Češkoslovaško. V Beograd je dospel višji uradnik češkoslovaškega poljedelskega ministrstva, da zaprosi pri vladi za dovoljenje za nakup in izvoz večjega kontingenta konj v Vojvodini. Konji so namenjeni za češkoslovaške poljedelce.

Telefonska zveza z Italijo. Med našim in italijanskim poštanim in italijanskim ministrstvom se vrše pogajanja glede vzpostavitve direktne telefonske zveze med Trstom in Beogradom preko Zagreba in Ljubljane. Pogajanja so v polnem teku in izgleda, da bodo v kratkem zaključena v obojestransko zadovoljnost.

Bankarstvo v Bosni. Kljub temu, da je Bosna precej oddaljena od prometnega centra naše države, je bankarstvo v tem delu naše države dobro razvito. To je pripisovati avstrijski centralistični politiki, ki je vzpodbujala razne dunajske banke, da so v Bosni ustanovljale svoje podružnice. Poleg teh, ki so ostale tudi po preobratu, se je ustanovila še cela vrsta novih bank. Potom nacionalizacije so prešle vse banke v domače roke. Najbolj veliki denarni zavodi v Bosni so Bosansko-hercegovačka zemaljska banka, Srpska ekonomska banka in Bosanska trgovinsko-obrtna banka. Vsak teh zavodov predstavlja po eno panogo bosanskega narodnega gospodarstva.

Potovanje češkoslovaških trgovcev in industrijalcev v Jugoslavijo. Kakor poročajo iz Prage, priredi češkoslovaško-jugoslovensko narodno gospodarsko združenje v drugi polovici meseca septembra naučno potovanje češkoslovaških trgovcev in industrijalcev v Jugoslavijo. Namen tega potovanja je, da lastniki češkoslovaških industrijskih podjetij in trgovci osebno posetijo konzumente ter se podrobneje seznanijo z našimi potrebami. Obiskati nameravajo vse gospodarske centre naše države. Potovanje bo trajalo približno šest tednov. Zanimanje za to potovanje je na Češkoslovaškem zelo veliko.

IX. Interparlamentarna trgovinska konferenca v Pragi se vrši v dneh 21. 22. 23. in 24. maja t. l. Udeležbo se je zastopniki parlamentov iz 25 držav. Pričakuje se zlasti številna udeležba iz Francije, Anglije, Italije in držav male antante. Zadnja interparlamentarna konferenca se je vršila lansko leto v Parizu. Na konferenci se bo razpravljalo o mednarodni trgovinski politiki, o trgovinsko-pravnih in prometnih vprašanjih.

Nazadovanje izvoza drv v Italijo. Izvoz drv v Italijo, ki je bil zlasti v Sloveniji v prvem četrtletju zelo velik, je v zadnjem času nenadno zelo padel. Vzrok leži v denarni krizi, ki vlada v Italiji. — Padel je tudi izvoz živine, izvoz poljskih pridelkov pa je popolnoma ustavljen. Pod tem pojavom trpi zlasti mnogo slovenska izvozna trgovina.

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

TRŽNE CENE.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 18. maja 1923, se je pripeklalo 301 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad K 700—1000, 7—9 tednov stari K 1400—1600, 3—4 mesece stari 2200—2500, 5—7 mesecev stari K 3300—4500, 8—10 mesecev stari 4600—5600, 1 leto stari K 6000—7000, 1 kg žive teže 90—100 K. 1 kg mrtve teže kron 110—125. Razprodalo se je vse.

—□—

Tržne cene v Mariboru

dne 15. maja 1923. (Cene v dinarih.)

1. Meso: Govedina I 55 —, II 24 —, III 22.50 sveži jelek 24 —, vami 6—8 pljuča 10 —, ledvice 19—22.50 govee —, mozgani 19—20, parklji 5—6, vime 15 —, toj 20 —, —

Teletina I 22—25 —, II 19—24, jetra 24 —, pljuča 24 —, ledvice — —, svinjina: Prašičje meso 35—40 00, salo 43 —, čreva mast 27—30, pljuča 20 —, jetra 20 —, ledvice 25 —, glava 20 —, noge 12 —, slanina sveža 33—38.75, papricirana 43 —, prekajena 40 —, mast 42—45, prekajeno meso 47—55, prekajene noge 18 —, prekajen jezik 47 —, prekajena glava 25 00.

2. Klobase: krakovske 35 —, debrecinske 30 —, brunšviške 30 —, pariške 30 00, posebne 30 00, safalade 30 00, hrenovke 3 —, kranjske sveže 50 —, prekajene 8 —, meseni sir 30 00, poljske salame 50 —, pretisnjene klobase 30 —.

3. Konjsko meso: I 12 —, II 9 —.

4. Kože: konjske, komad 175 —, govee 22.50, telečje 25.50, svinjske 7.50, usnje gornje 105—160, podplati 140 —.

5. Perutnina: Pisanec majhen 40 —, večji 45 —, kokoš 50—60, raca —, gos —, do —, golob —, zajec domač (majhen) 10 —, zajec domač (večji) 30 —.

6. Mlečni izdelki: mleko (liter) 3.50 do 4, surovo maslo (kg) 56 —, smetane 15 do 16, čajno maslo —, maslo —, sir ementalški 150 —, polementalški 60—70, trapistni 35—40, grojerski 45 —, tilsitski 45 —, parmezan 120 —, širček (komad) 9—10, sajca komad 1.25—1.50.

7. Pijača: Vino novo 9—10, vino staro 12—14, pivo 6.50, stekl. piva 3.25, zganje 20 —.

8. Kruh: Hel (kg) 7.50, ržen 6.50, ržen —, zemlja (6.5 dkg) komad 0.75, mlečni kruh —.

9. Zito: Pšenica 4.50, riž 4 —, ječmen 4 —, oves 4 —, koruza 4 —, proso 4 —, ajda 2.50, žlto navadni 5—6, žlto rajčni —, grah —, leča 17 —.

10. Mleveski izdelki: Pšenična moka 0 8 —, 1 7.50, 4 7 —, 6 6.25, kasa 7.50, ješprenj 6—7, otrobi 2.75, koruzna moka 4.50, koruzni zdrob 5.00—7 —, pšenični zdrob 8.50 ječmenova moka —, ajdova moka 1.2 —, 2 8 —, ajdova kasa (liter) —, ržena kava 10—15, cikorija 26 —.

11. Krma: Seno sladko 175—212, seno kislo —, otava —, detelja —, ovsena slama 125—150 —, pšenična slama —, ržena slama — (za 100 kg).

12. Kurivo: Drva trda 170 —, mehka 110 — (za m³), premog, trboveljski 43.50, velenjski 28.50 (za 100 kg) oglje 2 —, koks 1.40 (za kg), liter petrolej 7 —, liter bencina 20 —, kg karbida 5.50, kg sveč 17 —.

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

Naročajte Jadransko Stražo!

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

globo padati. Kakih 2000 čevljev nad zemljo je prišel zopet k zavesti. In bil je zadnji čas. Še kakih 10 sekund in razbil bi se bil z letalom vred ob zemlji. Tako pa se mu je še posrečilo doseči krmilo ter z zdravimi udi pristati na zemljo. Ko so ga našli, so mislili, da je mrtev. Predstavljal je kepo ledu. Prepeljali so ga v bolnico, kjer se je led odvajal in major je v par dneh bil zopet zdrav. Veselje za rekorde pa ga je za vedno minilo.

Ljubezenska drama na Francoskem.

Francoskim brbljavkam vudi sedaj največ gradiva najnovejša ljubezenska drama, ki se je odigrala te dni v mestu La Rochelle. Tam je pred par dnevi ubil nekleroyer svojo ločeno ženo, ki jo je našel v stanovanju njenega ljubčka. Znano je bilo, da sta s tem že dalje časa ljubila in da je ona večkrat pri njem prenočevala. To je ločenega moža tako razburjalo, da jo je nekega dne počakal ter jo pri izhodu ustrelil. Francoske žene so seveda na strani ubite. Tudi časopisje je zavzelo žensko stališče ter zahteva strogo kazen za morilca, češ, da ločeni mož nima več pravice do žene, od katere se je ločil. Če jo je res ljubil, zakaj nista ostala skupaj? To je seveda čisto prav, a nikdo ne pove, koliko muk mu je mogoče pripravljala vsak dan njegova ljubeznjiva ženica s svojimi ženskimi kapricami, ki jo moža končno pripravile do tega, da se je dal

ločiti. Med ženskim svetom vlada veliko zanimanje za razpravo, ki se vrši te dni proti morilecu. Ženske mu želijo kajpada vse — najslabše. Če bi bil Landru, bi pa bile menda vse — zaljubljene vanj. Ženska je nerazrešljiva uganka!

Največja železniška postaja na svetu.

V Chicagu se vrše priprave za zgradbo železniške postaje, ki bo nedvomno največja na svetu. Zgradba bo stala 100 milijonov dolarjev, kar za evropske nazore že nekaj pomeni. Novo poslopje bo obstojalo iz treh zgradb, izmed katerih bo srednja visoka 130 metrov. Vse tri zgradbe bodo v višini šestega nadstropja spojene s pokritimi mostovi. Ta ogromna poslopja pa ne bodo služila samo za železniške pisarne, temveč bodo nudila tudi prenočišča za potnike. V njih bodo nastanjeni hoteli, kopališča, banke, zdravniki itd., tako, da bo potnik že na kolodvoru lahko preskrbljen z vsem potrebnim. Kolodvor sam bo urjen za 28 prog in šest podzemeljskih prog za mestno železnico. V celoti bo za dobro tretjino večji od sedaj največjega kolodvora Grand Central Station v New Yorku.

Najstarejša ženska.

Najstarejša ženska bo menda 125-letna Ana Lippai, ki so jo nedavno odkrili pri popisovanju prebivalcev v Segedinu v svrhu obdavljenja. Priletna starka je še čvrsta in pravi, da je do

svojeja 95. leta nosila očala. Od tedaj pa so ji oči tako ozdravele, da lahko brez očal siva celo najdrobnejše stvari. Pravi, da vidi skoraj boljše, kakor takrat, ko je hodila še v šolo.

Državne device.

V Siamu imajo zelo čudne navade. Lna od teh je sistem državnih devic. Dekle, ki se ne poroči do določene starosti, ostane »stara devica«. Namesto, da bi se jo prepustilo usodi in slučaju (zgodbi se tu v Siamu, da starejša devica še ujame kakega karpa), se zavzame za njo država. Oblasti imajo vse stare device v razvidnosti. Če kak moški zagreši kaj slabega, se mora oženiti s staro devico. Ako je njegovo dejanje manj kaznivo, ima pravico, da si izbere družico iz državnega devičjega katastra; če pa je težjega značaja, mu jo država kar nakaže in ga prisili, da mora delati z njo vse križe in težave dobrega zakona. Tako pridejo stare device prejšnjim, skoraj gotovo pa še pred smrtjo h koncu zakonskih sladkosti. Seveda v Siamu ni toliko starih devic kot pri nas, kjer imamo sicer visok procent hudodelcev a bi vseeno preostajalo mnogo devic, tudi če bi slehernega hudodelca takoj zagačili na zakonskem kablju. Poročilo ne pove, ali so siamske stare device posebno zadovoljne z državno ljubeznjivostjo, ker njihovi posili-ženini brčkone ne kažejo posebne dobrih zakonskih lastnosti.

Novi vozni red.

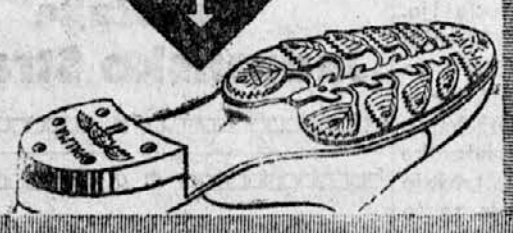
Od dne 1. junija tl. vozijo dnevno sledeči brzi in potniški vlaki: A. Prihod v Maribor gl. kol. Brzi vlaki: Dunaj - Trst 1.56, 13.34, Dunaj - Zagreb 1.02, Trst - Dunaj 3.20, 14.49, Zagreb - Dunaj 14.35, 23.35, Budimpešta - Maribor 1.33, Meran - Maribor 3.13. — Potniški vlaki: Dunaj - Maribor 8.40, 19.11, 22.20, Ljubljana - Maribor 4.12, 9.32, 12.15, 16.17, Zagreb (Ljubljana) - Maribor 22.07, Poljane - Maribor 7.32, N. Kanizca - Maribor 0.38, 10.13, Kotoriba - Maribor 18.10, Čakovce - Maribor 6.20, Celovec - Maribor 12.46, 20.40, Prevalje - Maribor 7.38, Ljutomer - Maribor 10.11, 20.56, Št. Ilj - Maribor 7.20, 14.30. — Personalni vlaki: Pragersko - Maribor 19.18, Bistrica - Maribor k. k. 6.28, Fala - Maribor k. k. 18.24.

B. Odhod iz Maribora gl. kol. Brzi vlaki: Trst - Dunaj 4.01, 15.29, Zagreb - Dunaj 0.05, Dunaj - Trst 2.25, 13.54, Dunaj - Zagreb 1.40, 14.10, Maribor - Budimpešta 4.—, Maribor - Meran 2.20. — Potniški vlaki: Maribor - Dunaj 5.14, 8.14, 18.56, Maribor - Ljubljana 9.44, 13.20, 17.20, 23.50, Maribor - Pragersko 7.49, Maribor - Zagreb 5.25, Maribor - N. Kanizca 5.25, 16.05, Maribor - Kotoriba 8.32, Maribor - Čakovce 21.10, Maribor - Celovec 5.05, 15.10, Maribor - Prevalje 19.58, Maribor - Ljutomer 6.30, 17.04, Maribor - Št. Ilj 5.50, 13.10. — Personalni vlaki: Maribor - Fala 17.05, Maribor k. k. - Bistrica 6.—.

Nosite Palma

kačuk pete! **kačuk potplate!**

Bolje i jeftinije od kože. Elastično hodanje. Zastita protiv vlage.

Mala oznanila.

Dobro mleko se dobi vsaki dan od 7. ure zjutraj do 18. ure zvečer v mlekarni Ivana Golob, Slovenska ulica št. 16. 1024 2-1

Otomana, divan, emare, kompletna spalnica, moške obleke in dr. na prodaj. Vpraša se: Rotovski trg št. 8, I. nadst. levo. 1025

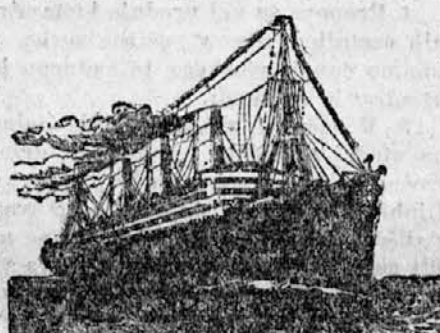
Novozidana hiša za dve družini, z vrtom, v bližini Maribora, se takoj prodaja. Naslov: Podlipnik. Tezno 37. 1023

Higijenična brivnica se vsem priporoča. Prvovrstna postrežba. Vjekoslav Gjurin, Jurčičeva ulica 9. 1850

Cement, opeko, slamo, seno, oves, koruzo, krompir, drva, premog večno pri Andreju Oset, Maribor, Aleksandrova c. 57. Telefon 88. 930 20-10

Za birmance! Veliko izbiri gotovih oblik po nizki ceni priporoča J. Verjak, konfekcija, Vetrinjska ul. 17. 909

HAMBURG-AMERIKA LINIJA IN UNITED AMERICAN LINES INC.

FILIJALKA
SIMON KMETEC
LJUBLJANA
KOLODVORSKA ul. 26

Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, izdaja točna pojasnila in prodaja vozne listke. Odhod iz Ljubljane vsaki teden.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo J. G. Drašković „B“ Cesta pri drž. kolodvoru
Podružnice: Beograd: Balkanska ul. 25. Sušak: Jovo Gj. Ivošević, Karolinska ul. 160. Split: Ante Bulić, Dioklecijanova obala 13. Gruža: Ivo Lovričević. Bitolj: Gjorgje J. Dimitrijević & Komp., Bulevard Kralja Aleksandra 187. Vel. Bečkerek: Dušan I. Mihajlović. Trg Kralja Petra 971

Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik.

Novo! Dežni plašči

od 450 Din. naprej, najnovejši vzorci, pravkar došli. Velika izbira perila, klobukov, čevljev, dežnikov, palic, nahrbtnikov in sandal po konkurenčni ceni pri 2595

JAKOBU LAH, Maribor, Glavni trg 2.

Velika zaloga
cementa, traverz, železa in dr.
po ugodnih cenah. 2576
Pinter & Lenard, Maribor.

Poslovodja

vešč korespondence, knjigovodstva in jezikov se sprejme. Le prvovrstna, samostojna, zanesljiva moč! Spričevala, reference in pogoji naj se vpošljejo na naslov:

Mariborska lesna industrija Maribor.

993 4-3

Najboljše in najcenejše

pa tudi najlepše blago za obleke, kakor sukno, hlačovina, volneno blago, plavina, cefir, šifon, platno, izgotovljene obleke, srajce, predpasniki, nogavice, robci, odeje itd. se dobi prvovrstno pri

I. N. Šoštarč, Maribor
Aleksandrova cesta šte. 13. 2577

Znižanje naročnine

Prager Presse

Naročnina na dokazano najrazširjeniji nemški dnevnik na Češkoslovaškem in v tujini

„PRAGER PRESSE“ iznaša sedaj za kraljevino SHS. mesečno samo Din 40.— za jutranjo in večerno izdajo. — Din 28.— samo jutranjo izdajo. — Din 1.80 posamezna štev. jut. z večerno. Din 3.— posamezna nedeljska izdaja z ilustrovano prilogo.

„PRAGER PRESSE“ prinaša najboljše in objektivne informacije o dogodkih, trgovskih, finančnih in industrijskih razmerah male Entente, Srednje Evrope in vseh drugih držav, podpira vneto in neprenehoma skupne kupčijske zveze vseh vrst, povprašanje in ponudbo vsakovrstnega blaga, tako da je največji in najuspešnejši oglasnik.

Stevilke na ogled in ponudbe oglasov zastoj. Uprava „PRAGER PRESSE“ Prag III. Nerudova 5. (Čehosl. Rep)

Račun post. ček. urada v Zagrebu 40.156
Račun post. ček. urada v Ljubljani 20.264
Račun pri podružnici Ljubljanske kreditne banke v Mariboru 11.258.

ARKO LIQUEUR TRIPLE SEC!